

WERKGEVERS
Drechtsteden

In deze uitgave:

- Thema: 'De kracht van samenwerken'
- Mobiliteitsmanagement in de Drechtsteden
- Nieuwe ROM-D
- Meerjaren beleidsplan Drechtsteden

Werkgevers Drechtsteden is een samenwerkingspartner!!!

Als voorzitter van het bestuur van één van de grootste werkgevers in de Drechtsteden maak ik graag gebruik van het aanbod om in de nieuwsbrief van de Werkgevers Drechtsteden te schrijven. Wat mij aanspreekt is dat de Werkgevers Drechtsteden al in een vroeg stadium het belang van de regio hebben ingezien. Steeds meer afspraken worden op regionaal niveau gemaakt, of het nu gaat om nieuwe kantorenlocaties, het oplossen van knelpunten in het wegennet of de aanpak van de jeugdwerkloosheid. De lokale overheid krijgt steeds meer taken toebedeeld en om die taken optimaal uit te kunnen voeren, zoeken gemeenten elkaar op in regionale samenwerkingsverbanden.

De Drechtsteden gaan daarin ver en zijn daarmee een voorbeeld voor andere regio's. Gezien die toenemende rol van de regio is het van groot belang dat we in deze regio naast ondernemersorganisaties op lokaal niveau - of zelfs wijkniveau - ook een sterke regionale Werkgeversorganisatie hebben. Werkgevers Drechtsteden is die sterke organisatie, zo heb ik de afgelopen jaren mogen ervaren. Ik weet dat door de economische recessie het ledental nu tijdelijk onder druk staat, maar ik verwacht dat in de toekomst meer werkgevers zich zullen aansluiten.

Een organisatie als Werkgevers Drechtsteden is voor de overheid veel meer dan een belangenbehartiger: het is een samenwerkingspartner. Of het nu gaat om de arbeidsmarkt of verkeer en vervoer, wij kunnen niet zonder elkaars inbreng. De recente initiatieven van uw organisatie op het gebied van mobiliteit vind ik daar een sprekend voorbeeld van. Niet met de armen over elkaar afwachten wat de overheid doet, maar juist zelf maatregelen nemen die bijdragen aan het verminderen van de files.

Een centrale opgave voor de Drechtsteden is de versterking van de sociaal-economische positie van de regio. We hebben het dan over bedrijventerreinen, bereikbaarheid, onderwijs, woonomgeving en voorzieningen in onderlinge samenhang: een prettige woonomgeving is een belangrijke factor bij de keuze van ondernemers voor een vestigingsplaats, gevarieerde werkgelegenheden maakt een regio aantrekkelijk als woonplaats.

Ik merk dat de Werkgevers Drechtsteden oog hebben voor die samenhang. Dat geeft mij ook vertrouwen dat we elkaar in economische voor- en tegenspoed weten te vinden. Ik zal die boodschap ook zeker aan mijn opvolger meegeven.

R.J.G. Bandell
Burgemeester Dordrecht

De kracht van samenwerken

Was ons thema voor de Industriedag 2009. Ik kijk terug op een zeer geanimeerde Industriedag met natuurlijk weer een vol schip. Op het laatste moment moest de afmeerplaats worden veranderd, aangezien bij Kloek een zeeschip langs de kade zou komen. Maar gelukkig zijn we gered door een lid van onze vereniging, John van Belle, waarvoor nogmaals dank.

Mogelijk was het bijzondere van deze dag, de grote deelname van onze burgemeesters en wethouders. Zij waren ruim vertegenwoordigd evenals vele medewerkers van diverse overheidsinstellingen. Voor zover ik ze gesproken heb, waren zij zeer enthousiast. In deze economisch gezien mindere tijd weer een topdag organiseren was niet mogelijk geweest zonder onze sponsor, waarvoor allen dank.

Toch ook een puntje van kritiek, we hadden onze inleiders gevraagd vooral over het samenwerken te spreken. Kennelijk was dat niet helemaal duidelijk voor de inleiders en helaas dus ook niet terug te vinden in hun voordrachten.

We proberen voor ons zelf de lat steeds wat hoger te leggen en misschien moeten we ook niet te kritisch worden. We gaan in ieder geval deze dag evalueren en weer een volgende Industriedag organiseren op 4 november 2010.

In mijn reactie en dankwoord aan burgemeester Bandell maakte ik bekend dat de WD een subsidie had aangevraagd van 1,5 miljoen. Het project dat we willen starten is een clustering van vele initiatieven om door middel van samenwerking en uitwisseling van kennis tussen bedrijven, kenniscentra en opleidingen te komen tot een verbetering van het economisch klimaat in onze regio.

Het zwaartepunt van dit project, Proeftuin Maritieme Innovatie, ligt zoals de naam al aangeeft in de binnenvaart, scheepsbouw, maritieme toeleveranciers en verladere. De projectleider hiervoor is afkomstig uit HME, een onderdeel van de branchevereniging Scheepsbouw Nederland.

Inmiddels zijn al diverse bedrijven en instellingen benaderd en zijn er ook diverse spontane aanmeldingen gekomen van instellingen buiten onze regio die graag willen meedoen. Of de gevraagde subsidie wordt toegekend, horen we waarschijnlijk in maart van het volgend jaar. Ik zal u in een volgende nieuwsbrief nader informeren.

Ja, en dan hebben we het al over volgend jaar en komt ook weer de periode waarin we terugkijken op het afgelopen jaar. Een jaar met slechte tot zeer slechte verwachtingen, maar ook aan het eind van dat jaar een voorzichtig herstel van onze economie.

Ik wens een ieder voor het komend jaar toe dat onze economie verder uit het dal komt en we positief aan een verder herstel kunnen werken. En natuurlijk wens ik u allen een goed en gezond 2010 toe, een jaar waarin we met samenwerken zeker verder kunnen komen.

Teun Muller
Voorzitter WD

Ruim 250 ondernemers, managers en bestuurders bezochten donderdag 5 november de jaarlijkse Industriedag van de Werkgevers Drechtsteden (WD). Voorzitter Teun Muller sprak van een geslaagde dag, die – zoals de traditie wil – plaatsvond aan boord van een congresschip dat het gezelschap meevoerde over Dordtse en Rotterdamse wateren. Tussen het netwerken door had de WD voor een boeiend gezelschap inleiders gezorgd over het thema: De kracht van samenwerken.

Onderstaand enkele highlights:

Samenwerken moet

In tijden van crisis is samenwerking meer dan ooit noodzakelijk. Wie bij de Industriedag 2009 van de Werkgevers Drechtsteden aanwezig was, kreeg die boodschap van diverse kanten ingepeperd. Prof. Willem Verbeke, hoogleraar Sales en Account Management aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, nam in zijn inleiding geen blad voor de mond. Alleen door onderling samen te werken kunnen bedrijven in deze regio overleven. En wie grote delen van zijn productie gaat 'outsourcen' in China is op den duur alles kwijt. Ondernemers kunnen volgens Verbeke alleen succesvol met elkaar zaken aanpakken als ze ook bij elkaar over de (werk)vloer komen. Dat het dan allemaal wel goed komt, is echter te gemakkelijk gedacht. Ondernemen is meer dan ooit, hard werken, de mouwen opstropen en ervoor zorgen dat werknemers trots zijn op hun bedrijf. En over de beloning van het personeel heeft Verbeke een uitgesproken mening: hou het basissalaris bescheiden en beloon de werknemer naar de mate waarin hij/zij de omzet vergroot. Drs. Harry Starren, algemeen directeur van de Baak Management Centrum VNO-NCW, spoorde de congresgangers aan om op een andere manier naar hun bedrijfsorganisatie te kijken. Randverschijnselen zijn volgens hem vaak de kern van toekomstige vernieuwingen. Als voorbeeld noemde hij de onstuimige groei van het aantal zzp'ers en freelancers. Dat veel van deze 'kleine zelfstandigen' zich te goed voelen voor een vast dienstverband moet volgens hem ondernemers aan het denken zetten. Kennelijk is hun bedrijfsvoering niet interessant genoeg voor mensen met talent. Cor Baan, voormalig president van Daf Trucks, strooide zijn eigen ervaringen over samenwerken de zaal in. Bij de vrachtwagenproducent liet hij de ontwikkelaars van nieuwe trucks 'sparren' met de monteurs van de serviceafdelingen. En om erachter te komen wat de chauffeurs van zijn product vonden, liet Baan de mening van 17.000 truckers peilen. Want de klant, c.q. de gebruiker, bepaalt uiteindelijk het succes van de onderneming. Ook over samenwerking met toeleveranciers heeft Baan een heldere mening. Zorg dat die partij winstgevend kan draaien want als die 'omvalt' heb je als producent een probleem. De Dordtse burgemeester Ronald Bandell sprak de aanwezigen van de Industriedag toe in zijn functie van voorzitter van de Drechtsteden. Het samenwerkingsverband van zes gemeenten was hoofdsponsor van de Industriedag. „Juist in deze tijd voelen wij ons zeer betrokken bij het bedrijfsleven”, aldus Bandell. En van de kracht van samenwerken profiteren de Drechtsteden evenzeer. Van Europa, de rijksoverheid en de provincie hebben de Drechtsteden vele miljoenen euro's gehad doordat ze gezamenlijke projecten

hebben ingediend op gebieden als infrastructuur, verkeer en vervoer, woningbouw en bedrijventerreinen.

De laatste spreker op de Industriedag was professor Erik van Vooren uit Gent, auteur van diverse boeken over succes en stress op de werkvloer en oprichter van het Belgische 'Direct Marketing Institute.' Zijn verhaal 'Samenwerken, daar zit muziek in' lardeerde hij met muziek van The Beatles. De vier muzikanten uit Liverpool zijn volgens Van Vooren een voorbeeld van een geslaagde samenwerking. De popidolen vormden een TEAM ('Together Everybody Achieves More' zo luidt de definitie van de Belgische professor). Maar teamwork vraagt wel om begeleiding. Zoals The Beatles floreerden onder goed management, zo is ook in het zakenleven leiderschap van cruciaal belang. „Een goed leider inspireert met woorden en daden en zorgt ervoor dat elk team bestaat uit een mix

van verschillende talenten. Binnen een team lacht men met elkaar, niet om elkaar”, stelt Van Vooren. En een succesvol team heeft wat hem betreft als motto de titel van een Beatle-song: 'We can work it out'.

Cor van Santen,
Freelance journalist / tekstschrijver

Samenwerken is rigoureuze keuzes maken

“Is dat een beetje interessant?” Deze vraag stelde Willem Verbeke ons, in verschillende formuleringen, regelmatig tijdens zijn betoog met als titel: “Het succes van (regionale) samenwerkingen!”. Het sierde de spreker weliswaar dat hij op deze wijze polste of hij

zijn publiek nog boeide maar nodig waren die vragen absoluut niet! We waanden ons weer in de collegebanken en voelden ons gretige en leergierige studenten. Samen met deze inspirerende en gedreven hoogleraar aan een onderzoek werken, geweldig moet dat zijn! Hij zette ons zijn visie helder uiteen. Om effectief samen te werken is het volgens Verbeke van het grootste belang dat het thema bekend is en dat er rigoureuze keuzes worden gemaakt; focus is alles. Daarnaast is waakzaamheid voor het outsourcen van activiteiten geboden. Zodra werkzaamheden naar andere werelden worden verplaatst, is de economische activiteit binnen enkele tientallen jaren onherroepelijk voor de regio verloren. Samenwerken betekent in zijn optiek dat je “bij elkaar over de vloer moet komen” en “ideeën voor elkaar moet aandragen”. Ook de betrokkenheid van burgemeester en wethouders kan een groot verschil maken. Tenslotte houdt Verbeke ons voor dat onze jeugd heropgevoed moet worden. De hedendaagse jeugd is niet (goed) opgeleid of vindt het “niet chique” om te werken. Als je jongeren voor weinig geld laat werken, ze laat leren door middel van stageplaatsen en ze extra belooft voor goede prestaties creëer je gemotiveerde mensen. De populaire gadgets en Nikes komen dan weliswaar niet direct, maar wel na 20 jaar hard en gepassioneerd werken! Om de vraag van Willem Verbeke te beantwoorden: ja, de Industriedag was weer zeer interessant!

Sylvia Monné
Senior Private Banker,
Van Lanschot Bankiers

Terzijde is Terzake geworden

“Vertrouwen hebben in ondernemers en het ondernemen”. “De toekomst van de ondernemingen ligt al verscholen in het struikgewas”. “Zwakke signalen vormen de kern van nieuw leiderschap”. “Creatieve omgevingen waar werk leuk mag zijn en waar voor bestaande hiërarchie geen plaats meer is”. “Volwassenen kunnen slecht nieuwe dingen “horen” en hebben een lage tolerantie voor irrelevantie”. Uitspraken van Harry Starren, directeur de Baak, Management Centrum VNO-NCW, tijdens de Industriedag van Werkgevers Drechtsteden

Met een aantal aansprekende voorbeelden geeft Harry Starren zijn visie op de toekomst van organisaties en de kracht van samenwerken.

Leiderschap bij skiërs en snowboarders

Skiën is de metafoer voor de traditionele industrie. De skiër neemt de lift naar boven en gaat dan via afgebakende paden terug naar beneden met als uiteindelijk doel de après-ski. Dit zie je ook in traditionele netwerkorganisaties met een formele hiërarchie. De paden zijn uitgestippeld en iedereen volgt de uitgezette paden.

Snowboarders daarentegen vertegenwoordigen de nieuwe industrie. 10-15 Jaar geleden ontstaan als *terzijde* activiteit van skiën. Inmiddels is snowboarden *terzake* geworden en neemt de populariteit alleen maar toe. Snowboarders zijn georganiseerd in een eigen netwerk en kunnen dankzij deze organisatie meer zichzelf zijn dan wanneer zij alleen zijn. De snowboarders zijn onderdeel van dit netwerk waarbij hiërarchie een ondergeschikte rol speelt. De hiërarchie is niet gebaseerd op de positie maar op het natuurlijk leiderschap. Het *terzijde* wordt *terzake*.

Nieuwe organisaties moeten op apenkooien lijken, volgens Starren (*Apenkooi is een spel waarbij in een veld vol hindernissen, de tikker zoveel mogelijk gevangenen moet proberen te maken.*)

In plaats van in een rij staan en die dingen doen die de sportleraar vraagt

om te doen, gaat het bij apenkooien om de creativiteit van de deelnemer. Hoe kan je zonder de vloer aan te raken de winnaar worden van dit spel. De creativiteit bepaalt het succes. In traditionele bedrijven gebeurde hetzelfde. Medewerkers hadden niets te willen en denken werd ook niet op prijs gesteld. Tegenwoordig gaat het om het niet aanpassen, om nieuwe denkbeelden te genereren en nieuwe diensten te ontwikkelen. De creativiteit van het apenkooien moet in organisaties worden ingevoerd. Creativiteit werd vroeger niet op prijs gesteld, nu is creativiteit van ons allemaal. Het *terzijde* wordt *terzake*.

De toekomst, volgens Starren

Het is beter mee te gaan met de nieuwe creatieve netwerkontwikkelingen die zich aandienen dan je te verzetten tegen de veranderingen die er toch gaan komen. Volgens Starren krijgen alle organisaties vroeg of laat te maken met deze ontwikkelingen waarbij de kracht van samenwerken centraal staat.

Hans Gerritsen
Directeur Go Telecom

Samenwerken is samen aan de slag

“Wordt nooit afhankelijk van een financier en ga geen overeenkomst aan met een consortium van financiers waar met unanimité moet worden besloten”. Het waren de trefzende afsluitende tips van Cor Baan bij zijn boeiende en met ervaring doorspekte betoog tijdens de Industriedag 2009.

Cor Baan schetste uitvoerig het brede belang van samenwerken en legde het accent op het werkwoord: ‘Samenwerken is samen aan de slag’. Binnen het bedrijf, buiten het bedrijf, met kennisinstellingen, financiers en sociale partners.

Centrale assets *binnen* het bedrijf zijn de mensen. Cor Baan: “Organisaties kunnen alleen doelstellingen realiseren via mensen. Dat vraagt een (president-)directeur die kan luisteren en niet te snel maar wel recht op het doel af gaat”. Communicatie speelt daarin een belangrijke rol waarbij het vertoonde gedrag bepalend is. Dat kan door veel zelf in het bedrijf rond te lopen en met mensen te spreken. Maar ook door verrassende verbindingen te leggen. Zoals tussen ontwikkelaars en servicemonteurs die beide op geheel andere wijze naar een product kijken. Of door verkopers te laten discussiëren met de afdeling debiteuren, productieplanners en crediteuren bij elkaar te zetten, productiemedewerkers inzicht te geven in (garantie)klachten, etc.. Dat gaat niet zonder slag of stoot en vraagt een behoorlijke voorinvestering, maar als je het goed oppakt, heeft het resultaat.

ICT speelt daarbij een steeds belangrijkere rol. Cor Baan: “Gebruik ICT om je doelstellingen te realiseren maar wees kritisch en ga pas door als positief kan worden geantwoord op de volgende drie vragen:

- Heeft iedereen alle informatie die straks wordt gegenereerd wel nodig?
- Wat als het project niet loopt zoals gepland?
- Wordt het klantvriendelijker?

Bij onduidelijkheid op één van de drie vragen, doe het dan niet”.

In de *omgeving* wordt de samenwerking met toeleveranciers steeds intensiever en belangrijker. Contracten moeten helder zijn en voor de toeleverancier zo worden opgesteld dat ook deze partij winstgevend kan zijn. Uiteindelijk is alles gericht op de markt, op wat de markt wil. Dat vraagt grondige kennis van diezelfde markt en dat krijg je vooral ook door praktijkervaringen. Cruciaal is ook de service(dienst)verlening na verkoop. Het voorbeeld van Daf met de defecte bouten sprak boekdelen. Daar werden problemen van nieuwe klanten snel opgelost en werd naar bestaande klanten proactief opgetreden. Op die manier is reputatie en imago schade voorkomen, cruciaal in de branche!

En bij alles geldt ook hier volgens Cor Baan: “Wees transparant naar je omgeving, ook als er problemen zijn!”

Rob de Vree
Beleidscoördinator / Secretaris Delft, VNO-NCW

Samenwerken, daar zit muziek in!

Na de goedverzorgde lunch werden de aanwezigen ontvangen door de - in een opvallend rood met zwarte toga gehulde, professor Erik van Vooren - oprichter van het Belgische Direct Marketing Institute en gastprofessor aan De Vlerick Leuven Gent Management School, “de Nijenrode van België”.

De boodschap ‘Samenwerken, daar zit muziek in!’ werd geïllustreerd aan de hand van een muzikale en met veel humor doorspekte presentatie. Deze vorm van presenteren werd ‘museleren’ oftewel ‘amusant leren’ genoemd.

In de presentatie stond het team centraal. Als voorbeeld diende een zeer bekend én muzikaal team, namelijk The Beatles.

Het vormen van een goed team is een groeiproces. In een succesvol team worden ieders talenten optimaal benut en versterkt. Erik van

Vooren haalde onder andere het belang van samenwerken, goed communiceren, gezamenlijke doelstellingen en goed leiderschap aan. Aan de hand van enkele humoristische en doeltreffende filmpjes werden de aanwezigen aangezet tot nadenken over de leiding nemen of afwachten, het effect van focussen op je doel en het voorbeeld dat de leider aan het team geeft.

Uiteindelijk legde Erik van Vooren ons uit wat TEAM volgens hem betekent, namelijk ‘Together Everybody Achieves More’. Met deze boodschap werd het thema “De kracht van het samenwerken” van de succesvolle Industriedag 2009 nog eens onderstreept.

Xandra Hovius
Aanwezig namens Dordrechtse Ondernemersvereniging DOV

Samenwerken en elkaar leren kennen Winnaar Ten Holter Advocaten Logo-spel Industriedag 2009

Samenwerken was het thema van de Industriedag 2009. Om samen te werken moet je elkaar wel eerst kennen. Daarom heeft Ten Holter Advocaten op deze topdag van de Werkgevers Drechtsteden een logospel uitgedeeld. De antwoorden konden tot een week na de Industriedag bij ons ingeleverd worden. Met een aantal aansprekende voorbeelden geeft Harry Starren zijn visie op de toekomst van organisaties en de kracht van samenwerken. Onze dank voor de vele inzendingen. Hopelijk heeft u zich vermaakt en herkent u uw collega WD-leden reeds aan het logo. Van alle ijverige WD-ers onder ons, kan er echter maar één de winnaar zijn.

Wij wensen de heer P. Struijk van de Dordtse Weg- en Waterbouw, een heerlijke avond bij Deli Cees aan de Steegoversloot in Dordrecht. Hij en zijn partner mogen daar genieten van een 5-gangendiner inclusief wijnarrangement!

Ten Holter Advocaten

Samenwerking tussen de drie O's

Een aantal ondernemers heb ik gevraagd naar hun ervaringen met de samenwerking tussen de drie O's (Overheid, Onderwijs en Ondernemers). In een aantal gevallen loopt dit niet soepel. Volgens anderen is er geen vuiltje aan de lucht. Wellicht hebben zij suggesties ter verbetering.

De drie O's

De drie O's deden mij terugdenken aan mijn jeugd: een relame op TV voor de brandweer. Brand kwam altijd voort uit Onoplettendheid, Onachtzaamheid en Onwetendheid. De vraag is natuurlijk welke O van de brandweer hoort bij de Overheid, Onderwijs of Ondernemers.

Als de intentie er is om met elkaar samen te werken om iets te bereiken dan zie je dat de politieke wil er meestal wel is maar dat het starre overheidsapparaat (1e, 2e, 3e of 4e laag Rijk, Provincie, Drechtstedenbestuur, Gemeente) door de hoeveelheid ambtenaren een ondoordringbaar machtsblok wordt.

Ondernemers en Onderwijs zullen het dus samen moeten doen en de Overheid moet dit faciliteren.

Bijvoorbeeld: Het Da Vinci College dat zich voor de ondernemers steeds meer open stelt.

Rob Heijkoop

Heijkoop Trading

Van aanvang af gezamenlijk aan tafel!!

De drie O's, Overheid, Onderwijs en Ondernemers, hoeveel keer is aan dit onderwerp de laatste jaren in vele gremia al aandacht geschonken? Ik denk dat het inmiddels al bijna tien jaar geleden is, dat er in het stadhuis van Dordrecht een grote happening was

georganiseerd met vele vertegenwoordigers uit de drie O's, waar het startschot werd gegeven met vele handtekeningen om het Leerpark te realiseren.

Wat is daar nu op dit moment van gerealiseerd? De scholen zijn bijna allemaal gebouwd, maar de intentie om er ook vele leerbedrijven te vestigen, is nog niet erg gelukt.

Wat is daar nu de oorzaak van en hoe kunnen we de ambitieuze plannen toch gestalte geven?

Achteraf is altijd makkelijk praten, maar ik denk dat één van de cruciale fouten is geweest, dat bij de ontwikkeling van het Leerpark de bedrijven niet samen met de ontwikkelaar en het onderwijs aan tafel hebben gezeten. Daarnaast kun je stellen dat de combinatie van een Leerpark met winkels en het ontwikkelen van een sport- en gezondheidspark zo dicht bij elkaar niet handig is. En als laatste moet er in het denken en handelen van leerkrachten een omme-zwaai gemaakt worden; leerbedrijven zijn geen schoolklassen. Bedrijven kennen geen lange vakanties en volgen andere tijden dan schooltijden, dat is wennen voor de leerkrachten.

Ik begrijp dat de heer Rein Meester nu druk bezig is om opnieuw de zaken op de rails te krijgen. Het lijkt mij een goed advies aan hem om met de ondernemers gezamenlijk deze problematiek door te spreken. Ik ben ervan overtuigd dat nog steeds de goede wil aanwezig is, maar dan moet je nogmaals alle partijen invulling laten geven aan het project leerbedrijf.

We weten al lang dat het bedrijfsleven nu en zeker in de naaste toekomst, om gekwalificeerd personeel zit te springen.

Laten we dan opnieuw de handen ineenslaan, nu kan het nog. Maar veel tijd hebben we niet meer, anders wordt het initiatief door de bedrijven zelf overgenomen, de voorbeelden zijn er al.

Henk Bax

Ondernemen is een mindset

Sommigen krijgen het met de paplepel ingegoten, anderen ontwikkelen gaandeweg deze mentaliteit en grondhouding. In Denemarken is ondernemen iets dat zeer sterk door de overheid wordt gestimuleerd. Sterker nog: sinds augustus vorig jaar is iedere Deense school (MBO en HBO) verplicht om ondernemerschap en innovatie op te nemen in het lespakket. Ook in Nederland wordt ondernemerschap steeds vaker en vroeger gestimuleerd, ook al is de combinatie onderwijs - ondernemerschap hier niet verplicht. De vraag is of je dat moet willen. Ondernemen is een

vrije keuze en dat moet het mijns inziens vooral blijven. Daarom is met name in het onderwijs het keuzevak "ondernemerschap" een mooie opstap naar het vrije bestaan. Daar herkent men de juiste instelling om door ondernemerschap een bijdrage te leveren aan de samenleving. Het aanbieden van 'ondernemerschap' kan alleen als onderwijs en ondernemers dit in gezamenlijkheid doen en beide partijen ervan overtuigd zijn dat ze zichzelf blijvend willen ontwikkelen.

Samenwerking nog los zand

Sinds 2004 is de Verhoeve Groep gevestigd op de Dordtse Kil 3. In die tijd verhuisd vanuit Rhoon, gemeente Albrandswaard. De Verhoeve Groep, thans 280 medewerkers, is als een van de eerste bedrijven gevestigd op de Aventurijn. Gekozen is voor de prima ligging langs de snelweg A16. Met de gemeente Dordrecht bestaat er geen noemenswaardige relatie. Vergunningen worden via de gebruikelijke weg in behandeling genomen en afgehandeld. Een constructieve samenwerking met de gemeente Dordrecht, die aansluit op de infrastructurele, milieu- en groenactiviteiten van de Verhoeve Groep is er niet. Aan diverse initiatieven en projectplannen van de Verhoeve Groep richting de gemeente Dordrecht wordt,

spijtig genoeg, geen gehoor gegeven. Sinds de vestiging in 2004 is er geen aansluiting gezocht met lokale onderwijsinstellingen. Ook hebben de lokale onderwijsinstellingen de weg naar de Verhoeve Groep (nog) niet gevonden. Uiteraard staat de Verhoeve Groep wel volop in contact met brancherelateerde (niet lokale) onderwijsinstellingen.

Friso Verhoeve
Verhoeve Groep

Triple Helix

"De Triple Helix is a spiral model of innovation that captures multiple reciprocal relationships at different points of the process of knowledge innovation", aldus Henry Etzkovitz*). De Triple Helix wordt steeds vaker gehanteerd als een metafoor, bijvoorbeeld door de regio Eindhoven (als Brainport), waar deze wordt toegepast in de inmiddels bestaande goede samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen. De rijksoverheid heeft deze regio recent met een forse subsidie verblijd om de Triple Helix verder vorm te geven.

Alhoewel het aantal kennisinstellingen in de regio Drechtsteden beperkt is, zonder afbreuk te doen aan bijvoorbeeld de inspanningen van het Da Vinci College, de activiteiten van de Hogeschool Rotterdam in de Drechtsteden, alsook recent de waardevolle missie van Ecoshape, kan ook in dit gebied best gesproken worden van een vorm van Triple Helix. Immers de inspanningen daar waar het de samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en de kennisinstellingen (zowel het onderwijs als toegepast onderzoek) betreft, worden steeds beter zichtbaar. Dat betekent niet dat het allemaal van een "leien dakje" gaat. Wat is bijvoorbeeld 'de' overheid? Ook 'het' bedrijfsleven bestaat niet. In het huis van Thorbecke hebben elk der overheden een eigen rol; gemeenten, provincie en rijksoverheid, waarbij in ons gebied de samenwerking in de Drechtsteden ook een steeds beter zichtbaar fenomeen aan het worden is. Het bedrijfsleven, daar waar georganiseerd, is natuurlijk herkenbaar in de WD, alsook natuurlijk bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken. Maar evenzeer de samenwerking tussen bedrijven, bijvoorbeeld per bedrijventerrein, is een feit waar de nodige toegevoegde waarde in Triple Helix Drechtsteden wordt gecreëerd. Maar, let wel, ieder heeft een eigen taak, functie en rol te spelen.

Mooie voorbeelden van de netwerken die in Triple Helix Drechtsteden bestaan zijn de jaarlijkse Zakenborrel (in oktober) van de Kring Drechtstreek met ruim 300 (ook steeds meer jonge) ondernemers bij de Maat Groep in Alblasterdam, maar ook bijvoorbeeld de Wake up Call (i.s.m met Syntens) in Dordrecht op 11 november jl. waar ruim 40 vooral jonge ondernemers aan het ontbijt deelnamen. Een ander voorbeeld is natuurlijk de jaarlijkse Industriedag van de WD, dit jaar gesponsord door het regionaal samenwerkingsverband de Drechtsteden, dus met nagenoeg alle burgmeesters parmantig op de eerste rijen. Overigens merk je op zo'n dag dat de reacties op de bijdragen en de stellingnamen verschillend worden geïnterpreteerd; de overheid is bijvoorbeeld trots op wel 1000 medewerkers bij het samenwerkingsverband Drechtsteden terwijl dat reacties op roept in de trant van "moet dat zo veel.... en kan dat niet efficiënter?".

Ook de ROM-D, trots op de zogenaamde publiekprivate samenwerking, leidt tot discussies in de wandelgangen. Men (ook het bedrijfsleven) mag toch best trots zijn als een publieke organisatie sec goed functioneert. Bovendien de zogenaamde private partners van deze PPS-organisatie zijn geen ondernemers terwijl de stellingname of deze behoren tot het private bedrijfsleven ook niet door een ieder wordt gedeeld. Maar daar moet het niet om gaan. De publieke functies, zoals ook door de Drechtsteden, moeten adequaat worden uitgeoefend en dat geldt ook voor de diverse gemeenten in onze regio. Het goed uitvoeren van de reguliere publieke taken waar noodzakelijk en een goede samenwerking (open oor, toegankelijkheid, duidelijkheid) met het (georganiseerde) bedrijfsleven zijn evidente elementen van de Triple Helix, ook in de Drechtsteden. Kortom een uitdaging!

Tot slot twee mooie berichten:

De Startersdag van de Kamers van Koophandel was met ruim 26000 bezoekers een buitengewoon geslaagd evenement (in 2008 11000). Ook zeer vele starters en jonge ondernemers uit de regio Drechtsteden waren enthousiast na hun bezoek aan het WTC in Rotterdam op 8 november jl.

De regio Drechtsteden staat ook bekend om de kennis van en in de binnenvaart. Op 12 november werd door Mercurius een nieuw innovatief containerkraanschip "Transferium" in gebruik gesteld; technologische vernieuwing ontstaan in de Drechtsteden werd weer eens zichtbaar als voorbeeld van deze Triple Helix.

Drs. M. (Theo) Schut
*Plaatsvervangend voorzitter
van de Kamer van Koophandel
en Fabrieken Rotterdam*

*) "The Triple Helix of University-Industry-Government", Henry Etzkovitz, Science Policy Institute, Stockholm, 2002.

stam+de koning

Bouwers met ambitie

- Utiliteitsbouw
- Woningbouw
- Renovatie
- Planontwikkeling

een **VolkerWessels** onderneming

Stam + De Koning Zwijndrecht bv
Ohmstraat 6, 3335 LT Zwijndrecht | Postbus 267, 3330 AG Zwijndrecht
T +31(0)78 612 15 11 | F +31(0)78 612 03 21 | E info@skzw.nl | www.skzw.nl

Leerpark Dordrecht ontwikkelt zich in een rap tempo

Leerpark Dordrecht wordt een bijzondere plaats in Dordrecht, de Drechtsteden en zelfs in Nederland. Hier komt alles wat spraakmakend en toonaangevend is bij elkaar. Wonen, werken, leren en ontspannen. Leerpark Dordrecht stimuleert en maakt samenwerkingsverbanden mogelijk tussen ondernemers, onderwijs en bewoners. Het laat de mogelijkheden van de toekomst zien, die op een eigen manier worden ingevuld. Geen afzonderlijke instituten die op zichzelf staan, maar dwarsverbanden die onderscheidende prestaties opleveren. Leerpark Dordrecht biedt op een unieke manier ruimte aan wonen, werken, leren en ontspanning. De ontwikkelingen voor de nieuwe stadswijk gaan voorspoedig.

Een impressie

In oktober is het sportgebouw met de naam Sport + officieel geopend. Daarmee is een belangrijke fase van de ontwikkeling van het Leerpark nagenoeg gereed: de nieuwbouw van accommodaties voor het beroepsonderwijs, drie VMBO-scholen, te weten Wartburg College, Dalton-Lyceum en Insula College, een samenwerkingsgebouw voor praktijk en Het ROC Da Vinci College. Aan de voorzijde van het sportgebouw vestigt zich het bedrijf Mountain Network Nederland met een klimschool. Het bedrijf is tevens OnderwijsLeerBedrijf (OLB) voor de sportopleiding van Da Vinci. In en rond de gebouwen van Da Vinci is een aantal OLB's gevestigd, zoals 'Verstand van Haarzaken' (Van Pelt), Kopieer- en Reprobedrijf (OCE/Dorfix) en onderzoekskloket Prego (Hogeschool Rotterdam en Da Vinci).

Start bouw woningen en bedrijven

De volgende fase van Het Leerpark, de realisatie van woningen en bedrijven, waaronder OnderwijsLeerBedrijven staat op het punt van beginnen. Begin 2010 start de bouw van 200 woningen/appartementen gelegen tussen het Da Vinci College, Dalton Lyceum en Insula College. In de plint van de gebouwen is ruimte voor 3000 m2 publieksgerichte (OnderwijsLeer) Bedrijven/dienstverlening. De vestiging van een kinderdagverblijf en de vestiging van een

studio in samenwerking met de mediaopleiding van Da Vinci staan vast. Tevens zal in deze bouwstroom het Leonardo Experience worden gebouwd: het schotelvormige gebouw met tribunedak waarin de nieuwe ontwikkelingen van technologie worden getoond. Oplevering is rond de zomer van 2011.

Eind 2009 wordt de eerste paal geslagen voor de nieuwbouw van de brandweerkazerne annex regionale werkplaats. De oplevering is in maart 2011. In de gebouwen wordt ook de opleiding Veiligheid van het Da Vinci gehuisvest, evenals het Kenniscentrum Veiligheid (in oprichting door de Veiligheidsregio, Da Vinci College en gemeente Dordrecht).

Duurzaamheidsfabriek; inspirerende werk- en leeromgeving

Momenteel zijn vele projecten voor bedrijfsvestiging op het Leerpark in ontwikkeling en voorbereiding (met de autobranche, met detailhandelbedrijven). Bedrijven, scholen en de gemeente Dordrecht investeren samen twee miljoen euro in het opzetten van de zogenoemde XCaliber op het Leerpark: een calibreer- en meetinstallatie annex opleiding, verbonden met EuroLoop in Rotterdam-Botlek. Via deze opleiding kunnen bedrijven als KROHNE Altometer, VAF Instruments, het NMI en Actaris aan hoogopgeleid personeel komen en wordt op scholen de keuze voor technologie en techniek gepromoot. De XCaliber is voorjaar 2011 gereed. De Xcaliber wordt gevestigd in de in ontwikkeling zijnde 'Duurzaamheidsfabriek'. De start van de bouw is gepland in het voorjaar van 2010.

De Duurzaamheidsfabriek wordt ontwikkeld door het bedrijfsleven, Da Vinci College en de gemeente. De fabriek krijgt een aantrekkelijke en inspirerende werk- en leeromgeving voor studenten (VMBO, HAVO, VWO, MBO, HBO, WO) en na scholende werknemers in duurzame (innovatieve) technologie. Het bedrijfsleven gaat in de werkplaatsen en labs van het centrum producten ontwikkelen en testen en een deel van de onderwijstaak vervullen. Daarnaast is de Duurzaamheidsfabriek een kenniscentrum voor duurzame

»»»

Zaken doen met de gemeente?

Maak een afspraak met het Ondernemerskloket.

U krijgt van ons advies en antwoord op uw ondernemersvragen: bijvoorbeeld over het vinden van een bedrijfslocatie, informatie over bestemmingsplannen en informatie over vergunningen.

Bel 14078 of reageer via het contactformulier op de website.

www.dordrecht.nl/ondernemerskloket

Dordt onderneemt

DORDRECHT

▷▷▷ ontwikkeling (energie, materiaalontwikkeling, mobiliteit), gericht op regionale en landelijke netwerken en ontwerpers, startende ondernemers, adviseurs (marketing, financiën) en studenten. Met vele partijen zijn verkenningen voor vestiging gaande. Van de volgende partijen is bekend dat ze zich vestigen: de Xcaliber (meterologie en calibratie/prototyping & testing), de Installatiebranche Zuid-Holland (elektrotechniek en installatiebouw), DeltaMetaal (bedrijfschool metaal), HVC (afvalverwerking en energie) en Da Vinci, opleiding Technologie en Werktuigbouw.

Met bovengenoemde ontwikkelingen zal de ontwikkeling van het Leerpark op korte termijn met grote stappen weer dichterbij de realisatie van de beoogde visie komen: een nieuw stadsdeel waarin leren, wonen en werken op innovatieve wijze zijn verbonden. Een gebied waarin (beroeps) onderwijs en (regionaal) bedrijfsleven samenwerken aan het bieden van kansen voor jonge mensen die invulling geven aan een duurzame toekomst van de economie en samenleving.

Rein Meester

Voorzitter Coöperatie Leerpark en directeur Leerparkontwikkeling gemeente Dordrecht en ROC Da Vinci College (www.leerpark.nl)

XCaliber, een uniek project waar bedrijfsleven, onderwijs en overheid in samenwerken

Crisis of niet het blijft lastig voor het bedrijfsleven om goed geschoold technisch personeel te vinden. Gelukkig stijgt het aantal studenten dat een keuze maakt voor techniek wel, maar of dit pas houdt met de voorspelde stijging van technici die de techniek zullen verlaten om met pensioen te gaan, is nog maar zeer de vraag. Plaats dit in het kader dat het dal van de crisis is bereikt en er weer groei zal gaan optreden en de ernst van het probleem is duidelijk. We zullen dus in de toekomst geconfronteerd worden met een nog groter tekort aan technici dan nu al het geval is. Het is dus van belang dat er initiatieven worden ontplooid om met name de instroom van nieuwe techniek studenten een extra 'boost' te geven om in ieder geval een gedeelte van het te verwachten tekort op te vangen.

Het is goed om te zien dat er in de regio Rotterdam-Rijnmond hard wordt gewerkt om het techniekonderwijs voor de jeugd weer aantrekkelijk te maken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het Scheepvaart en Transport College (STC) dat in Brielle de oefenfabriek heeft opgezet. In deze oefenfabriek worden processen, zoals die ook in een echte chemische fabriek optreden, in een leeromgeving nagebootst. Leerlingen kunnen zo interactief en 'hands-on' op een zeer attractieve wijze bijvoorbeeld het vak van processtechnoloog leren. Een ander indrukwekkend voorbeeld is de RDM in Hoogvliet (Rotterdam). Waarschijnlijk is de afkorting RDM het best bekend als de 'Rotterdamse Droogdok Maatschappij' maar recent, na een bijna 2-jarige metamorfose is de oude locatie en afkorting omgevormd in wat nu heet 'Research Design and Manufacturing'. In de prachtig omgebouwde droogdokhallen kunnen zich nu innovatieve bedrijven (tijdelijk) vestigen om dan samen met de tevens daar aanwezige ROC (Albeda) en Hogeschool (Hogeschool Rotterdam) een ontwikkelingsproject, in al zijn facetten, ten uitvoer te brengen. Het moge duidelijk zijn dat ook dit initiatief een sterk aantrekkende werking heeft op de potentiële techniek student(e).

Niet alleen in Rotterdam, maar ook in de regio Drechtsteden worden dergelijke initiatieven opgezet. Belangrijk daarbij is dat niet de concurrentie wordt gezocht maar dat projecten telkens complementair, aanvullend, van aard zijn.

Een bijzondere gelegenheid deed zich voor naar aanleiding van de bouw van EuroLoop. Nabij Pernis (Rotterdam) verrijst momenteel EuroLoop als 's werelds grootste en nauwkeurigste test- en calibratieinstallatie voor meetinstrumenten in de olie- en gasindustrie.

In het kader van EuroLoop worden nieuwe ideeën uitgewerkt en nieuwe technologieën ontwikkeld en ingezet. Al snel werd in het EuroLoop team geconcludeerd dat zo'n innovatieve omgeving heel goed past om ook ingezet te worden in het techniekonderwijs. Partners werden gezocht en al gauw was er een samenwerkingsverband waarin bedrijfsleven (Van Swinden Laboratorium, onderdeel van de Holland Metrology Group en KROHNE Altometer) en onderwijs (STC, Albeda College, ROC Zadkine, ROC Da Vinci en Hogeschool Rotterdam) in deelnamen. Dankzij support van landelijke organisaties zoals Federatie Het Instrument, Werkgroep Instrumentatie Beoordeling en de Industriële Raad voor de Olie- en Gasindustrie en Kennisinfrastructuur Mainport Rotterdam werden er door de diverse overheden middelen ter beschikking gesteld om dit plan te verwezenlijken. Concreet betekent dit dat de landelijke overheid subsidie in het kader van Pieken in de Delta ter beschikking stelt, aangevuld door middelen van de provincie Zuid-Holland, het OBR Rotterdam en de gemeente Dordrecht.

Het plan zoals dat nu gaat worden uitgevoerd is om een kleine versie van die unieke EuroLoop op te bouwen in de Duurzaamheidsfabriek op het Leerpark te Dordrecht. Het project heeft inmiddels ook zijn eigen naam XCaliber (van eXcellent en Calibreren) gekregen. Het bijzondere van het project is dat de engineering en bouw, onder begeleiding, al direct door studenten gaat worden uitgevoerd. Waarbij het verloop van het totale project weer materiaal gaat opleveren voor lesstof voor toekomstige studenten. Inmiddels trekt dit project, waar studenten geschoold kunnen worden o.a. op het gebied van meetinstrumentatie (metrologie), digitale communicatie, elektronica, stromingsleer, mechanica en process control, landelijk interesse van bedrijven die zich op deze gebieden bezig houden. Het project is dus verre van statisch en ontwikkelt zich dynamisch verder. Gepland is om de eerste fase van het project, engineering en procurement, eind volgend jaar afgerond te hebben, waarna met de bouw kan worden gestart.

Heeft dit artikel u op ideeën gebracht of uw interesse gewekt, neem dan contact op met het secretariaat van de WD, zij helpen u verder.

Andre Boer

Directeur KROHNE Altometer

Elektro- en installatietechniek en onderwijs bondgenoten!!!!

“De vijver is groot, maar er is te weinig vis.” Met die ene zin typeert Pieter Visser van de Verkerk Groep Zwijndrecht de al lang bestaande problematiek van de bedrijven in de elektro- en installatietechniek om aan vakmensen te komen. Zelfs nu er sprake is van recessie is er in deze branche nog altijd technisch personeel nodig.

Visser doet zijn verhaal als voorzitter van het LPI en lid van het RBPI, afkortingen die staan voor Lokaal Platform Installatietechniek en Regionaal Beleidsplatform Installatietechniek. Het doel is kortweg aangeduid, onderwijs en bedrijfsleven dichter bij elkaar brengen om wegen te vinden die jongeren van VMBO's en ROC's uitdagen via leren en werken te kiezen voor een baan in de elektro- of installatietechniek en zo mogelijk hun loopbaan verder te intensiveren en te verbreden via het MBO en zelfs HBO. Hieraan ligt een zogeheten 'Masterplan' ten grondslag met als ideaal een doorlopende leerweg die ervoor zorg draagt dat de ontwikkelingen op de voet kunnen worden gevolgd. Ook de invoering en inbedding van het competentiegericht onderwijs is een belangrijk speerpunt in dit plan.

Het is bekend dat veel jongeren technisch onderwijs links laten liggen of, als ze die keus in eerste instantie wel hebben gemaakt, vroegtijdig afhaken. Onderwijs en bedrijfsleven zetten er nu de schouders onder om het tij te keren. Dat doen ze door als het ware bij elkaar in de leer te gaan. Het onderwijs moet weten waar de elektro- en installatietechniek behoefte aan heeft, daar samen met de ondernemers over praten en na denken over het ontwikkelen van plannen die aansluiten bij de praktijk op de werkvloer.

“We zijn er trots op”, meldt Visser, “dat wij in het land voorop lopen wat betreft de invoering van het competentiegericht onderwijs.

Er zijn inmiddels zeven regio's in Nederland gevormd, waarvan Zuid-Holland er één is en er zijn vijf lokale platforms, waaronder Zuid-Holland Zuid. Het gaat hier de goede kant op. Veel bedrijven doen enthousiast mee. Om voorbeelden te noemen: docenten lopen stage om van de aard van het installatiewerk kennis te nemen en leerlingen krijgen kansen om al heel snel in de praktijk bezig te zijn. We zijn druk bezig vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen en dat kan alleen maar als je elkaar kent, met elkaar in gesprek bent en gezamenlijk zoekt naar oplossingen die de kwaliteit van het onderwijs en het werk in de betrokken bedrijven ten goede komen”.

Met vereende krachten wordt eraan gewerkt om de techniek voor jongeren weer aantrekkelijk te maken en dat dit gaat lukken, daarvan is Visser overtuigd. Er zijn heel veel mensen en organisaties bij betrokken. Dat moet echter vooral niet leiden tot heel veel vergaderen. De uitvoering van de plannen moet, zoals dat wordt genoemd, 'slim en slank, licht en luchtig' worden gehouden. Daarom is het ook zo belangrijk dat de LPI's mandaat hebben van hun achterban, zodat ROC's te maken hebben met een beperkt aantal gesprekspartners. Dat werkt, zoals Visser stelt, efficiënter en sneller.

De aandacht richt zich overigens niet alleen op leerlingen van VMBO's, ROC's en MBO's, ook de oudste groepen van de basisscholen kunnen kennis maken met de elektro- en installatietechniek. “We moeten ook naar een verre toekomst kijken”, aldus Pieter Visser, “en daar hoort ook het bezoeken van scholieren in het basisonderwijs bij”.

Nel van den Berg
Oud-journaliste De Dordtenaar

Het idee is dat je als starter niet direct alles nodig hebt.

Als startende ondernemer is uw belangrijkste zorg het binnenhalen van werk. Logisch dat u in deze fase minder aandacht heeft voor overige zaken. Daarom kan de Rabobank Drechtsteden u adviseren met betrekking tot de financiële zaken die nu van belang zijn. Zoals een zakelijke rekening bijvoorbeeld.

Begin met een zakelijke rekening. Kies een Ondernemerspakket op maat.

Rabobank. Een bank met ideeën.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de afdeling Bedrijven tel. (078) 653 12 50.

Drechtraad neemt belangrijk besluit

Binnen twee jaar volwaardige orderportefeuille nieuwe ROM-D

De Drechtraad heeft woensdag 14 oktober jl. de richting bepaald die de ROM-D moet gaan volgen. De Drechtraad heeft hierover diverse keren gedebatteerd en nu besloten met een vernieuwde ROM-D aan de slag te gaan. Er zijn drie onderdelen uitgewerkt, die in samenhang de koers bepalen; een beslisnotitie, een geactualiseerde businesscase met orderportefeuille en een bedrijfsplan. De beslisnotitie, de businesscase en het nieuwe bedrijfsplan zijn tot stand gekomen middels intensief contact met betrokkenen; de Drechtsteden, ROM-D en provincie Zuid-Holland hebben het proces gezamenlijk getrokken. Daarnaast is regelmatig overlegd met aandeelhouders en zijn verkennende gesprekken gevoerd met het Havenbedrijf Rotterdam.

Aandelen

In de laatste beslisnotitie zijn vier alternatieven uitgewerkt, waarmee de zeggenschap van de gemeenten naar de ROM-D gerealiseerd kan worden. De Drechtraad meent dat met zogenaamde volmacht het meest tegemoet wordt gekomen aan de uitgangspunten voor de ROM-D nieuwe stijl. Het is transparant, het publiek belang wordt gewaarborgd, het is relatief eenvoudig en werkbaar, er is een scheiding van financiering en zeggenschap, één opdrachtgever en een duale rolverdeling.

Twee jaar

De nieuwe ROM-D gaat van start met de projecten Kil III in Dordrecht en Noordoevers in Zwijndrecht/Hendrik-Ido-Ambacht. Deze maken al deel uit van de huidige orderportefeuille. Het streven is binnen twee jaar de portefeuille stevig uit te breiden.

Onderzoek

De komende twee jaar moet duidelijk worden of Grotenoord-Frankenpad in Hendrik-Ido-Ambacht en Haven Zuid in Alblasterdam kunnen worden toegevoegd aan de portefeuille van de ROM-D. Hetzelfde geldt voor de herstructurering van Oosteind in Papendrecht en Groote Lindt in Zwijndrecht. Bovendien moet binnen twee jaar ook duidelijk zijn of Stationspark 3 in Sliedrecht in de bedrijfsvoering van de ROM-D kan worden meegenomen.

Businesscase

December 2008 heeft de Drechtraad de voorlopige orderportefeuille

herbevestigd en gevraagd te kijken of ook Haven-Zuid (Alblasterdam) en Stationspark 3/Recreatief Knooppunt (Sliedrecht) aan de ROM-D overgedragen zouden kunnen worden. In de businesscase is deze voorlopige portefeuille aan de hand van de Bedrijventerreinenstrategie en de recent vastgestelde Uitvoeringsstrategie Bedrijventerreinen (USB) onderbouwd. Als gevolg daarvan is Kijfhoek-Noord teruggebracht naar de groslijst, de Westelijke Dordtse Oevers op de nominatie gezet toegevoegd te worden en is een aantal onderzoeksprojecten gedefinieerd. De gekozen projecten zijn financieel doorgerekend.

Bedrijfsplan

De kaders en ambities zijn door de directie van de ROM-D uitgewerkt in een nieuw bedrijfsplan. De Raad van Commissarissen heeft dit plan afgelopen zomer al vastgesteld. Het omvat de missie, doelstellingen, strategie, organisatie van de onderneming en doelstellingen voor de periode 2010-2013.

Vertrouwen

Wat twee jaar geleden startte als een opgave voor méér werkgelegenheid, voor verbreding van de economische structuur en versterking van de economische positie is met de vernieuwde ROM-D méér inhoud gegeven. Er is sprake van een breed draagvlak voor de ontwikkelingsrichting en de beoogde orderportefeuille bij de huidige aandeelhouders en potentiële partners.

Stevig fundament

De Dordtse wethouder Ferdinand van den Oever namens de Raad van Commissarissen: "Met dit besluit van de Drechtsteden ligt een stevig fundament onder de ROM-D om door te groeien naar dé ontwikkelingsmaatschappij van en voor de Drechtsteden." Van den Oever: "Zeker nu, ten tijde van de economische crisis, is het van belang gezamenlijk op te trekken om de grote herstructureringsopgaven op te kunnen pakken en het bedrijfsleven te faciliteren, werkgelegenheid aan te trekken en te behouden."

Jaap de Jong

Bureau Drechtsteden

Enquête economische conjunctuur over 3e kwartaal 2009

Ondernemers Drechtsteden minder somber dan in tweede kwartaal

Ondernemers in de Drechtsteden zijn minder somber over de economische conjunctuur in het derde kwartaal van 2009 dan in het tweede kwartaal. Dat blijkt uit de Conjunctuurenquête Nederland die is uitgevoerd door het CBS in opdracht van de Kamers van Koophandel, VNO, NCW, MKB NL en EIB.

Drie van de vijf bedrijven in de Drechtsteden geven aan dat ze last hebben van de kredietcrisis. Een derde van alle ondernemers houdt rekening met een verdere daling van het aantal orders. De tarieven voor geleverde producten en diensten staan nog steeds onder druk, maar minder dan in het tweede kwartaal. Ongeveer een kwart van de ondernemers (was een derde) voorziet een daling van hun omzet. Ruim een derde van de ondernemers (was meer dan de helft) verwacht een daling van de export. De productie is de afgelopen

kwartalen bij veel bedrijven afgenomen. Een kwart van de bedrijven verwacht ook in het derde kwartaal nog een daling.

Bijna een derde van de ondernemers in de Drechtsteden (was meer dan de helft) neemt geen maatregelen tegen de effecten van de kredietcrisis. Als ondernemers wel maatregelen nemen, gaat het meestal om het afstoten van tijdelijk personeel en het vertragen van investeringen. Een kwart van de ondernemers in de Drechtsteden verwacht een verdere afname van hun personeelssterkte. Inmiddels voorziet vijf procent van de ondernemers wel een toename van hun investeringen. Bijna een kwart van de ondernemers heeft moeite om krediet te krijgen.

Kamer van Koophandel

Penny-wise, pound-foolish

Een prachtige Engelse uitdrukking hoe je door slechte bezuinigingen veel geld kan verkwisten. Ik leerde die uitdrukking al op de lagere school, waarmee de dommigheid van het Nederlandse koloniale beheer werd gekenschetst. Maar is er in de afgelopen eeuw wel veel veranderd? De voorbeelden liggen om ons heen voor het oprapen. Maar het is niet alleen de overheid die we daarvan kunnen betichten, ook het bedrijfsleven is vaak geen haar beter. Samenwerken, strategisch denken, anticyclisch investeren, toekomstgericht handelen, de mond is er vol van maar daden ontbreken. Vooral als het nu iets kost om later pas de vruchten ervan te plukken.

In dat kader zie ik ook de huidige problematiek rond de jeugd. De afgelopen jaren werd er collectief ongenueanceerd geschreeuwd door ondernemingen. De jeugd moet meer voor techniek kiezen, men wil niet werken, het onderwijs deugt niet en ga zo maar door. We hadden opeens forse tekorten op de arbeidsmarkt, de loonkosten schoten omhoog en we moesten voor veel geld mensen uit het Oostblok halen. We staken toen veel collectief geld in projecten om jongeren maar te interesseren voor onze branches.

En wat gebeurt er nu? Een recessie en jongeren staan direct in de kou. Als onderdeel van de flexibele schil vliegen ze er direct uit, leerwerkbanen bieden we niet meer aan, voor stages hebben we geen tijd. Ieder voor zich, een collectieve aanpak voor de toekomst ontbreekt. Ik weet dat ik vanaf de zijlijn makkelijk kan praten. Als het water je aan de lippen staat, de omzet is weg en de bank klopt aan de deur om de kredieten op te eisen. Wat moet je dan? Dan heb je vaak domweg geen

andere optie dan fors bezuinigen. Maar voor de totale sector is dat funest. Zorg juist nu met elkaar voor visie en samenwerking, waarbij de overheid vaak popelt om mee te helpen als er goede ideeën zijn.

Gebruik eens met elkaar de grijze cellen die we hebben gekregen, om grote problemen na de recessie te vermijden. Verwacht niet dat de spaarzame jongeren die voor een opleiding in uw sector hebben gekozen, nu ook rustig twee jaar op u blijven wachten. Natuurlijk niet, dat zouden ze zelf ook niet doen. Dan zullen ze ongetwijfeld voor een andere richting gaan kiezen, voor sectoren die nog wel jongeren aannemen. Of men vertrekt naar bedrijven buiten onze regio (bijvoorbeeld Europoort) als ondernemers daar wel naar de toekomst willen kijken. Die jongeren ben je dan wellicht voor altijd kwijt.

In de bouwsector heeft men dat al goed begrepen. Daar spenderen de bedrijven gezamenlijk vele miljoenen om jongeren toch in deze lastige tijd voor de bouw te behouden, want als ze klaar zijn met de opleiding hebben we ze weer hard nodig. Maar hoe zit het met de technische sectoren in onze regio: de werktuigbouw, de metaal, elektro? Gaan we nu samen iets doen of beloven we dat we het komend decennium ons mond houden en op de blaren gaan zitten?

We kennen allen de personele problemen in de zorg, de tekorten die opdoemen door de vergrijzing. Maar ook in de zorgsector laat men de jongeren nu collectief in de steek. Hoe dom kunnen we met elkaar zijn?

Laten we eens wat feiten op een rijtje zetten. Hierbij is het CBS (zie website) een schatkamer met gegevens die ons een duidelijk beeld geven van de toekomst. U kent wellicht termen als de babyboom en vergrijzing, maar heeft u wel een duidelijk beeld wat dit betekent voor >>>

**Wij laten u
weer lachen.**

Als u schade aan uw auto heeft opgelopen, valt er weinig te lachen. Om het leed te verzachten kunt u naar Van As Autoschade komen. Bij ons kunt u rekenen op een klantgerichte, efficiënte en uiterst professionele behandeling van uw autoschade. Wij brengen uw auto weer in topvorm op weg, zodat u alle redenen heeft om weer te lachen.

van as autoschade

In topvorm weer op weg!

Pieter Zeemanweg 79-83, 3316 GZ Dordrecht, tel. 078 618 62 88, fax. 078 618 04 74, dordrecht@vanasautoschade.nl, www.vanasautoschade.nl

▷▷ de arbeidsmarkt? Kijk daarom eens rustig naar deze grafieken, die de opbouw van de Nederlandse bevolking tonen in 1950, 2009 en 2050.

De Nederlandse bevolking zal naar verwachting nog steeds toenemen, van 16,5 miljoen inwoners nu naar 17,5 miljoen in het jaar 2040. Maar het aandeel 65-plussers daarin zal wel bijna verdubbelen, van 2,4 naar 4,5 miljoen. De potentiële beroepsbevolking (15 tot 65 jaar) zal daarentegen afnemen van 10 naar 9 miljoen personen. Een daling die al is gestart en dus in totaal maar liefst 10% zal bedragen. En uw sector heeft ingezet op groei voor de toekomst? Veel succes!! Maar ga alvast nadenken waar u de nodige werknemers vandaan gaat halen. Want er komt een moedende concurrentie op de arbeidsmarkt, dat kan vrijwel niet anders.

En denk daarbij niet dat diversiteit in uw personeelsbestand nog steeds vermeden kan worden, waarbij u kunt vasthouden aan een volledig autochtone opbouw. Slaap maar rustig verder. Want de groep allochtonen in Nederland is de enige die groeit, van 3,2 naar 5 miljoen inwoners (bijna 30% van het totaal). Dus tijdig daarop anticiperen is absoluut een vereiste voor een wakkere ondernemer. Ik kan u aanraden zelf eens te gaan grasduinen op www.cbs.nl, u zult verstandig staan van het inzicht dat u daar verkrijgt.

Maar nu de lokale situatie van heden. In de regio Drechtsteden-Alblasserwaard is de totale werkloosheid van december 2008 tot september 2009 met 23% gestegen van 6.500 naar 8.000 personen. De jeugdwerkloosheid (tot 27 jaar) is in die periode met maar liefst 73% gestegen van 650 naar ruim 1.100 jongeren. Dit is aanzienlijk meer dan de landelijke stijging die 'maar' 46% bedraagt. Dus doen wij het economisch zoveel slechter dan elders of zijn we kortzichtiger? We kunnen overigens hierbij niet de schuld bij 'de stad' leggen en de problematiek aldaar. De werkloosheid is evenredig over alle gemeentes verdeeld, slechts de helft is toe te rekenen aan de grote steden Dordrecht en Gorinchem.

Nu moeten we natuurlijk wel voorzichtig zijn met absolute cijfers. Per jaar stromen in onze regio circa 6.000 jongeren binnen op de arbeidsmarkt, dus is een werkloosheid van 1.100 nog niet zo schrikbaarwekkend. Tenminste niet voor een overheid die uitkeringen moet verstrekken. Voor een bedrijfsleven dat zodadelijk een ieder nodig heeft ligt dit wat anders.

Opvallend is het dat de stijging al is gestopt in juni en het totale aantal werklozen daarna stabiel blijft. Ook opvallend is dat de helft van de werkzoekende jongeren korter dan 3 maanden staat ingeschreven bij het UWV. Dit zien we terug in de in- en uitstroombcijfers per maand. Blijkbaar vinden zo'n 250 jongeren iedere maand een baan (of schrijven ze zich uit in verband met een studie).

Dus geen zorgen maken en maar niets doen? Statistieken zijn zoals we weten ook vaak de grootste leugens in een redenering. Want hebben de jongeren zich wel allen ingeschreven bij het UWV als werkzoekende. We weten inmiddels dat honderden jongeren die het VMBO hebben verlaten nog op zoek zijn naar een leerwerkbaan in het BBL-traject dat zij willen volgen. Ook hebben veel jongeren veel moeite een stageplaats te vinden, waardoor hun praktijkopleiding in gevaar komt. Cijfers tonen aan dat vooral ook techniek en zorg het hierbij laten afweten.

In de techniek (o.a. scheepsbouw) en bouw verwachten we echter binnenkort de grote klappen. Daar worden bestaande orderportefeuilles nu nog afgewerkt, maar de nieuwe orders blijven uit. Stap voor stap zullen bedrijven gaan reorganiseren en personeel afstoten. Zie hiervoor ook het onderzoek van CBS/KvK dat aangeeft dat veel ondernemers in de Drechtsteden verdere krimp verwachten.

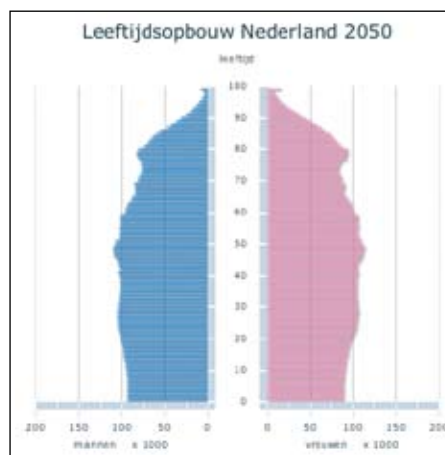
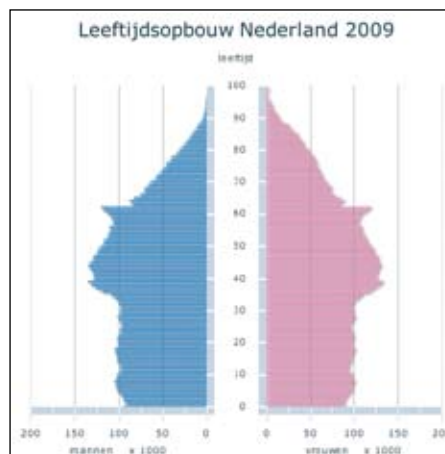
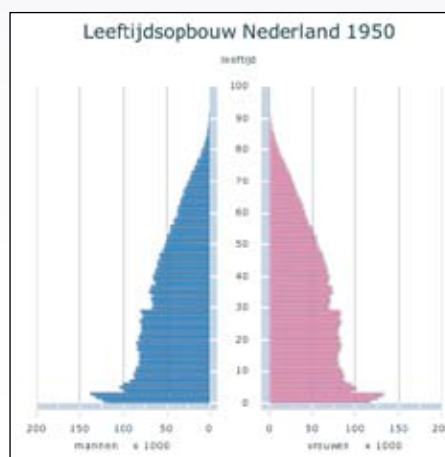
Als we de jongeren voor de toekomst binnen onze sectoren willen behouden, zullen we met oplossingen moeten komen. Per bedrijf individueel zal dit vaak lastig liggen, we zullen daarbij als collectiviteit moeten samenwerken. Op dit gebied zijn enkelen al druk bezig. Zoals DeltaMetaal (Marco de Korte) die jongeren voor de metaal wil behouden en daar een praktijkopleiding in geven. En Arie van den Herik die naast het bekende SSPB van de bouw, een regionaal

vakopleidingsbedrijf (RE-OP) gaat starten waarvan andere sectoren gebruik van kunnen maken. Dit alles door de overheid gesteund met middelen om jeugdwerkloosheid aan te pakken.

Dus zet binnen het reguliere overleg in uw branche de jeugdproblematiek op de agenda en bespreek met elkaar dergelijke alternatieven. Probeer met elkaar het beroepsbeeld van uw sector te verstevigen en jongeren vast te houden. De WD wil daar graag in meedenken. Geef jongeren nu een kans, want ook u heeft ze binnenkort weer hard nodig.

Peter de Waard

Bestuurslid WD en lid Projectteam Jeugdwerkloosheid Drechtsteden

Reactie wethouder EZ op brief inzake fly-over N3/A16

Naar aanleiding van een verontrustend krantenartikel over het mogelijke uitstel van de bouw van de fly-over N3/A16 hebben de DOV en de WD een brief gestuurd aan Ferdinand van den Oever met het verzoek om nadere uitleg van de situatie. Zijn reactie treft u hieronder aan.

“Spijtig genoeg heeft onvoldoende hoor en wederhoor plaatsgevonden waardoor in het artikel een stapeling wordt weergegeven van alle in het PvA benoemde risico’s. Natuurlijk onderschrijf ik als wethouder Economische Zaken het door u geschetste belang van het aanpakken van dit knooppunt. Het is tenslotte niet voor niets dat de gemeente Dordrecht zich daarvoor sterk heeft gemaakt in de richting van rijksoverheid en door aanvullende middelen beschikbaar te stellen uit de eigen begroting. Zoals u terecht stelt, is een project als de bouw van een fly-over te calculeren. De in het krantenbericht genoemde bedragen geven door stapeling van risico’s het uiterste worstcase-scenario weer. Vooralsnog zie ik geen aanleiding om te veronderstellen dat de geraamde totaalbudgetten niet toereikend zouden zijn. In het kader van het opstellen van een bestemmingsplan en het verder uitwerken van het schetsplan lopen op dit moment diverse onderzoeken. Een grondmechanisch onderzoek maakt daar pas in deze fase deel van uit. In het project wordt gerekend met een voor Dordrecht gebruikelijke periode van voorbelasting.

In de recent door mij ondertekende samenwerkingsovereenkomst met het Rijk en de provincie Zuid-Holland over de top 6 van aansluitingen op het hoofdwegenet zijn onder andere afspraken gemaakt over

wie de projectverantwoordelijke is voor de afzonderlijke projecten. Vanwege de grote effecten op het rijkswegennet is Rijkswaterstaat voor de meeste projecten projectverantwoordelijk. Uitzondering hierop wordt gevormd door een project waar de provincie Zuid-Holland verantwoordelijk is en het project A16-Mijlweg waar de gemeente Dordrecht projectverantwoordelijk is. Zoals gezegd wordt door Rijkswaterstaat gewerkt aan verdere uitwerking van het schetsplan. Rijkswaterstaat is ook de partij die de verwerving van de benodigde gronden gaat uitvoeren. Vooralsnog wordt in de planning uitgegaan van minnelijke verwerving. In dat geval zal eind 2010, begin 2011 met de uitvoering kunnen worden gestart.

In geval er niet minnelijk verworven kan worden maar het instrument van onteigening moet worden ingezet, zal een vertraging van ca. anderhalf jaar op treden. Om de gemeentelijke belangen te kunnen behartigen zal ik, als vertegenwoordiger van de gemeente Dordrecht, zitting nemen in de stuurgroep Programma Aansluitingen. Ik ga ervan uit dat met deze brief het grootste deel van uw ongerustheid is weggenomen en spreek de wens uit dat, na realisatie van drie voor Dordrecht zeer belangrijke projecten, Dordrecht door de verbeterde bereikbaarheid een stevige economische impuls mag krijgen.”

Mobiliteitsmanagement in de Drechtsteden

De Taskforce Mobiliteitsmanagement is samengesteld uit vertegenwoordigers van bedrijfsleven, overheid en sociale partners. Voorzitter is Lodewijk de Waal. De Taskforce stimuleert bedrijven en organisaties met het thema ‘slim werken = slim reizen’. Met het idee dat werkgevers en werknemers op een slimme manier omgaan met flexibilisering van werk. Onafhankelijk van tijd en plaats. Dus niet alleen de vraag hoe te reizen, maar ook wanneer reizen, waarheen reizen en überhaupt reizen. Daar waar tot nu toe de nadruk lag op de overstap van auto naar openbaar vervoer en fiets, staat bij het moderne mobiliteitsmanagement de vraag van werkgevers/werknemers centraal. Het doorbreken van de 9 tot 5 cultuur en meer waardering voor geleverde arbeid van een werknemer in plaats van zijn of haar aanwezigheid op kantoor. Mobiliteitsmanagement is voor werkgevers belangrijk met het oog op bereikbaarheid, kostenbesparing en milieu-uitstoot, maar vooral bij het aantrekken en vasthouden van werknemers.

Op de Industriedag 2008 was Lodewijk de Waal een van de sprekers. Hij heeft verteld over de door hem geleide Taskforce Mobiliteitsmanagement. De Werkgevers Drechtsteden en andere ondernemersorganisaties geven regelmatig aan dat verkeerscongestie en fileleed het bedrijfsleven schade berokkent. Daarom staan de Werkgevers Drechtsteden vooraan wanneer het gaat om oplossingen die gericht zijn op de doorstroming van verkeer, vaak door betere wegen en aansluitingen te bepleiten. Mobiliteitsmanagement gaat om iets anders. Dan gaat het om slim mobiel te zijn, door anders naar mobiliteit te kijken, andere werktijden te overwegen, gebruik te maken van communicatiemiddelen waarvoor fysieke verplaatsing niet nodig is of daarvoor andere transportmiddelen dan de auto te kiezen. De Werkgevers Drechtsteden vindt dat belangrijk en heeft namens de ondernemersverenigingen in de Drechtsteden samen met het Vervoer Coördinatie Centrum Zuid-Holland Zuid en de Kamer van Koophandel het initiatief genomen om mobiliteitsmanagement als kans voor de regio vorm te geven. Mobiliteitsmanagement in de

Drechtsteden is niet nieuw. Fietsenplannen, carpoolregelingen, flexibel werken, milieuvriendelijke leaseregelingen, ruime OV vergoedingen, tele- en videoconferentie zijn bekende maatregelen. Maar die maatregelen worden veel te kleinschalig ingezet. Kansen blijven, omdat er nog niet bewust mee wordt omgegaan, onvoldoende benut. De bereikbaarheid van ons gebied staat al jaren onder druk. Nu de komende jaren ook nog eens de knooppunten A16/N3, N3/A15, station Dordrecht e.d. op de schop gaan, is slim omgaan met de beschikbare wegcapaciteit gewoon noodzakelijk. Het doel is om minimaal 5% reductie van de vervoersbewegingen in het spitsverkeer te bereiken. In het uitvoeringstraject is aangehaakt bij de Taskforce Mobiliteits

management die, onder leiding van eerdergenoemde Lodewijk de Waal, dergelijke initiatieven financieel ondersteunt. De voornoemde initiatiefnemers hebben in oktober jl. samen met het bestuur van de Drechtsteden het uitvoeringsprogramma *Drechtsteden Bereikbaar, Zakelijk Slim Mobiel* opgesteld en een intentieverklaring ondertekend. Een aanvraag voor financiële ondersteuning wordt door de minister

»»

»» van Verkeer en Waterstaat, na positief advies van de Taskforce Mobiliteitsmanagement, naar verwachting spoedig gehonoreerd.

Drechtsteden Bereikbaar, Zakelijk Slim Mobiel is gebaseerd op door u verkregen inzicht in de mobiliteitsbehoefte van de medewerkers van uw bedrijf of instelling en een bedrijfsvriendelijke aanpak die behoefte slimmer in te vullen of misschien wel te verkleinen. Bedrijven zijn niet identiek en hebben dus verschillende verwachtingen en mogelijkheden. Daarom is in het uitvoeringsprogramma gekozen voor een vis-à-vis benadering en ontvangt u als werkgever een op u toegespitst advies van een specialist, de bereikbaarheidsmakelaar. Naar verwachting zal de bereikbaarheidsmakelaar in het eerste kwartaal van 2010 van start gaan.

Het startsein van *Drechtsteden Bereikbaar, Zakelijk Slim Mobiel* wordt eind januari 2010 gegeven door ondertekening van een convenant door het Bestuur van de Drechtsteden, de Kamer van Koophandel, het Vervoer Coördinatie Centrum Zuid-Holland Zuid en namens de ondernemersverenigingen in de regio, de Werkgevers Drechtsteden. Een klein aantal werkgevers zal op individuele basis het convenant medeondertekenen (ten tijde van het schrijven van dit artikel was nog

niet bekend welke bedrijven dat zijn). Zij zullen door de bereikbaarheidsmakelaar als eersten worden geadviseerd. Wanneer u daarbij wilt horen kunt u het secretariaat van de Werkgevers Drechtsteden daarvan op de hoogte stellen. Indien u wordt benaderd, hopen wij dat u uw medewerking wilt verlenen.

Met de gezamenlijke inzet van de leden van de Werkgevers Drechtsteden en daarbuiten moet het mogelijk zijn het aantal verkeersbewegingen in onze regio met elkaar beter te managen, zodat we met elkaar minder in de file en eerder op de plaats van bestemming zijn, wanneer we dan toch de straat op moeten. Schroom niet om hier maatschappelijk bewust mee om te gaan. Wij hebben er immers allemaal belang bij, u als werkgever niet in de laatste plaats.

Jeroen Sorbi
bestuurslid WD
Ronald de Bruijn
VCC

**Toekomst
van Dordrecht**
Dordtse Dialogen

Ondernemend Dordrecht en de Dordtse Dialogen

Op woensdagavond 23 september 2009 vond alweer de 3e Dordtse Dialoog plaats. Het thema was “Een economisch kansrijke toekomst” en ging over economische trends en consequenties voor de toekomstige arbeidsmarkt in Dordrecht. Directeur J. de Jong van Volker Stevin Materieel stelde zijn bedrijf beschikbaar voor het organiseren van deze dialoog en zorgde voor een gastvrij onthaal.

De gemeente had voor het eerst ook studenten uitgenodigd om mee te praten over de toekomst van onze stad. Samen met werkgevers, ondernemers, vertegenwoordigers uit het onderwijs, inwoners van Dordrecht en gemeenteambtenaren gingen zij in gesprek.

Een economisch kansrijke toekomst

De deelnemers spraken in september over toekomstige arbeidsmarkt-vraagstukken in de maritieme sector, gezondheidszorg en vrijetijdsbranche. Ook kwam in een workshop het stimuleren van nieuw ondernemerschap in Dordrecht en nieuwe markten aan bod. De avond leverde volgens de aanwezigen veel op. De resultaten, ook van de andere Dialogen, zijn te lezen op www.dordrecht.nl/toekomst.

Ambities met vergrijzing

Op woensdagavond 25 november jl. heeft alweer de 4e dialoog plaatsgevonden. Dit keer hebben we gesproken in de Wielborgh (locatie Polderwiel) over het thema “Ambitie met vergrijzing”. Directeur/bestuurder Christien Baas - Borsje, zelf enthousiast deelnemer aan de vorige dialoog, heeft deze toepasselijke locatie aangeboden.

Wethouder roept bedrijfsleven op

De wethouder van Economische Zaken, Ferdinand van den Oever, heeft als oud-ondernemer in Dordrecht een duidelijke mening over de Dordtse Dialogen die de gemeente nu vier keer per jaar organiseert. “Het is een plek waar ondernemers elkaar kunnen ontmoeten én de mogelijkheid krijgen om in een vroeg stadium samen aan de slag te gaan. De vergrijzende Dordtse burger is een (toekomstige) doelgroep voor bijna elke ondernemer in onze stad”.

Linde de Jong
Afd Communicatie gemeente Dordrecht

TEN HOLTER (ADVOCATEN

Verreken jaarlijks...

Laat uw onderneming niet in gevaar komen

Gelukkig is een echtscheiding nog steeds meer uitzondering dan regel. Sommige zaken kan je echter beter regelen als er niets aan de hand is. Niets doen kan serieus schaden.

Bij een scheiding blijft de directeur groot-aandeelhouder in beginsel meestal wel de eigenaar van de aandelen. Bij huwelijkse voorwaarden en echtscheiding is echter een wijziging van de waarde van de aandelen sinds het begin van het huwelijk, van groot belang omdat dan vaak de toegenomen waarde verrekend moet worden met de andere echtgenoot.

Kunt u die verrekening betalen zonder dat de voortgang van uw onderneming in gevaar komt?

Denkt u aan scheiden?

Mr. Adrienne J. de Jong

Gecertificeerd advocaat-mediator

078 633 1119 / jong@tenholter.nl

... laat u tijdig adviseren, dan heeft u daarover minder zorgen

Liever één vergunning in de hand dan 25 in de lucht

Het bedrijfsleven zag er al reikhalzend naar uit. Op 1 januari 2010 zou namelijk de WABO, dat staat voor Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht, zijn intrede doen. Genoemde datum wordt toch weer vooruitgeschoven. Deze wet vormt de basis waarin 25 vergunningen worden geïntegreerd in één omgevingsvergunning.

Bovendien kunnen op grond van de wet meldingen en vergunning-

aanvragen simpelweg digitaal worden ingediend en behandeld. Dat levert natuurlijk een enorme winst op, zowel in kosten als in tempo. Een onderneming hoeft zich niet meer te bekommeren om allerlei bouw- en milieuvergunningen c.q. ontheffingen. Een omgevingsvergunning kan ook in twee fasen worden aangevraagd. Dat zal het geval zijn bij omvangrijke projecten zoals het bouwen van een machinefabriek. Het gaat dan om één vergunning die in twee stadia wordt verleend.

De wet biedt verder de mogelijkheid van een deelvergunning als een project valt op te splitsen in verschillende projecten. Dit kan uitkomst bieden wanneer één specifiek deel van een project cruciaal is voor het succes ervan. Dan vraag je daarvoor toestemming en vervolgens een omgevingsvergunning voor alle restactiviteiten. Een deelvergunning is niet mogelijk als de ene activiteit onlosmakelijk is verbonden met een andere: als een

aantal bomen moeten worden gekapt en een beschermde diersoort komt daardoor in het gedrang, dan moet zowel een kapvergunning als ontheffing van de flora- en faunawet worden gevraagd.

Deze geïntegreerde vergunning kan worden aangevraagd bij het Omgevingsloket online. Na binnenkomst doorloopt een aanvraag één procedure: de reguliere of de uitgebreide procedure. De eerste is bedoeld voor eenvoudige projecten zoals individuele bouw of het vragen van een uitrit. Uitgebreide procesgang is bedoeld voor complexe projecten. Het is op zichzelf jammer dat de inhoudelijke toetsing nog steeds gebeurt aan de hand van de bestaande criteria uit bijvoorbeeld de wet milieubeheer, woningwet, monumentenwet en de wet ruimtelijke ordening. Ik vind het een gemiste kans dat niet is gekozen voor één integraal toetsingskader, waarbij je dus kijkt naar de fysieke leefomgeving in het algemeen.

Al met al moet dus de WABO leiden tot een betere dienstverlening en reductie van administratieve lasten voor bedrijven en burgers.

De wet zou ingaan op 1 januari 2010, maar zeer recent kwam minister Cramer plotseling met de mededeling dat er uitstel komt. Wanneer de invoering nu valt te verwachten, is nog niet duidelijk. Men verschuilt zich achter de implementatie van de nodige software die meer tijd zou vergen. Helaas, want dit betekent dat ondernemers nog langer worden opgezadeld met extra kosten, die in deze economisch barre tijd nog minder goed uitkomen.

Janbart Evenboer
Veldhuijzen Evenboer & Nuiten advocaten
tel: 078-613 39 66

Voice Solutions
IT Solutions
Voice IT Services

Denken en doen...

Is uw ICT-omgeving een warboel van kabels en heeft u te maken met een complexe situatie met tientallen systemen? Dan is Voice IT voor u de oplossing.

Met kennis, daadkracht en visie zorgen wij dat alle aspecten van uw telecom (telefooncentrales, vaste & mobiele telefonie) en ICT-omgeving op orde zijn. Van advies tot en met implementatie en beheer.

Dat onze klanten tevreden zijn, komt met name door onze klantgerichtheid en optimale service. Voice IT, voor het veiligstellen van uw bedrijfscontinuïteit.

Maak vandaag nog een afspraak en laat een analyse door onze specialisten maken.

VOICE IT
telecommunicatie en ICT-diensten

Voice IT is spraak en data, telecommunicatie en automatisering. Daar ligt onze kracht!

Voor u als klant betekent dit: één aanspreekpunt voor al uw telecom en ICT-diensten.

HBO Ondernemerschap aan het Da Vinci College: doorgroeien naar ondernemer of manager

Docent Arie den Hartog: 'Onze studenten hebben een duidelijk profiel: ze zijn allemaal zeer ondernemend'.

Na de HAVO ging Angelique Stigter direct werken. Bij een groot ICT-bedrijf werd ze na enige tijd commercieel verantwoordelijk voor de opleidingsafdeling, waarvoor ze ook de communicatie verzorgde. Angelique: "Ik had voldoende budget voor beurzen en advertenties maar wilde meer over marketing weten".

Gedurende de opleiding HBO Ondernemerschap aan het Da Vinci College heeft ze daar meer over geleerd. Opleidingsmanager Sjoerd Wiersma: "In een notendop ziet het programma er als volgt uit. In het eerste jaar wordt er onder andere aandacht besteed aan e-marketing, het formuleren van een sterk ondernemersplan en persoonlijke vaardigheden. Gedurende de opleiding maakt de student een keuze. Wil hij/zij een eigen bedrijf starten of zich ontwikkelen in een grotere organisatie, bijvoorbeeld als projectmanager bij innovaties?"

Arie den Hartog is één van de docenten. Hij geeft Project- en procesmanagement en het inspirerende vak Creativiteit en innovatie. Den Hartog weet precies wat de studenten drijft én hij leert ze oog te krijgen voor hun blinde vlekken. "Wij krijgen allemaal jonge mensen met een duidelijk profiel: ze hebben een ondernemende geest, ze zijn slim en ze zijn op zoek naar kennis die praktisch nut heeft". Wat ze leren moet duidelijk toepasbaar zijn. Dat is ook heel goed. Ondernemers moeten zich altijd afvragen waarom ze iets doen en waartoe dat leidt. Overigens niet alleen op de korte termijn, maar ook

over een periode van 10 jaar. Dat blijkt altijd weer een eye-opener. Waar doen we het allemaal voor? Wat drijft je?"

De studenten delen een ondernemende instelling, maar willen deze in uiteenlopende branches te gelde maken. In september van dit jaar is Angelique afgestudeerd. Haar scriptie behandelt een belangrijk vraagstuk voor de voedselbranche. Welke oplossingen kan de automatisering bieden voor het voorraadbeheer van groente en fruit? Den Hartog: "Deze producten hebben de nogal vervelende eigenschap in enkele weken minder smakelijk te worden". Na drie weken ziet een appel er heel anders uit. Eén van de vragen van Angelique was: 'Hoe kun je je voorraden nu zo beheren dat je precies weet waar welke partij van welke leverancier is?' Dat kan handig zijn als je erachter komt dat een partij van slechte kwaliteit blijkt te zijn. Dan hoeft je niet heel Europa uit te kammen op zoek naar de herkomst".

Meer weten?

Neem contact op met opleidingsmanager en docent Sjoerd Wiersma tel. 078-657 28 39
e-mail swiersma@davinci.nl
www.davinci.nl

Arbeidspool Drechtsteden, een aantrekkelijke vijver

Begin september is het project Arbeidspool in het leven geroepen. Binnen dit project committeren werkgevers en Sociale Dienst Drechtsteden zich tot een gezamenlijke aanpak ter bestrijding van de werkloosheid in de Drechtsteden. Projectleider Albert Struikenkamp spreekt van een unieke gelegenheid voor werkgevers om nieuw talent te ontdekken.

Arbeidspool Drechtsteden

Het project Arbeidspool maakt onderdeel uit van de crisisaanpak van de Sociale Dienst Drechtsteden. Arbeidspool Drechtsteden plaatst werkzoekenden bij een werkgever. De werkzoekende wordt direct op een arbeidscontract geplaatst via een payroll organisatie. Het betreft een proefplaatsing voor vier maanden tegen een laag tarief.

Matchmaking

"Plaatsing in Arbeidspool Drechtsteden vindt niet eerder plaats dan wanneer een passende match op een baan bij een externe werkgever tot stand is gekomen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een detachingsconstructie: kandidaten komen - op basis van loonkosten-subsidie - in dienst bij een payroll organisatie en worden ingeeld door werkgevers. Personen die via de arbeidspool worden geplaatst bij een werkgever, krijgen in eerste instantie een tijdelijk arbeidscontract aangeboden van vier maanden. Mocht de werkgever niet tevreden zijn met de geleverde arbeid dan kan de inlening zonder problemen per direct worden gestopt", aldus Albert Struikenkamp.

Risicovrij

Voor de werkgevers is deze mogelijkheid om nieuw personeel een kans te geven geheel risicovrij. "De payroller neemt alle risico's weg, zo neemt deze de administratie, de arbodienst en het salaris voor zijn rekening. De kosten die dan overblijven voor de werkgever is het

uurloon van de werknemer. Het uurloon is 6 euro per uur, hierover valt echter nog te onderhandelen", aldus Albert Struikenkamp. Is de werkgever na de proefperiode van vier maanden tevreden over de werknemer, dan is het mogelijk om onder dezelfde kosten een jaarcontract aan te bieden aan de werknemer.

U kunt als werkgever een vacature aanmelden via www.werkgeversservicepunt.nl of door telefonisch contact op te nemen met Adrie Kooyman of Yvette van der Valk, telefoon 088-780 78 00.

Albert Struikenkamp

Projectleider Arbeidspool Drechtsteden

Nieuw elan Drechtsteden

Op maat naar een nieuw meerjarenplan 2010 - 2014

Het nieuwe meerjarenbeleidsplan (MJP) van de Drechtsteden legt de focus op drie karakteristieke en sterke punten van de regio: de landschappen, de binnenstad van Dordrecht en het water. De voorbereidingen naar het nieuwe MJP zijn in volle gang.

Sterke profilering van de regio

De Drechtsteden werken aan een betere profilering van de regio waarmee talenten en kansen beter worden benut. Alblasterdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht vormen samen het gebied van de Drechtsteden. Van oudsher staat het gebied bekend om de kennis van de water- en scheepsbouw, de maritieme handel en binnenvaart. Nieuw beleid is gericht op het scherper formuleren van ambities en het investeren in de sterke punten waarmee economie en werkgelegenheid worden gestimuleerd.

Evaluatie oude programma

Een nieuw plan kan niet worden gemaakt zonder het oude te evalueren: wat waren de voornemens, wat hebben we gedaan en wat is (nog) niet uitgevoerd? Alle programma's en projecten uit het plan van 2006 - 2010 ondersteunden de twee doelen van de regio om de concurrentiepositie van de Drechtsteden te versterken en de leefbaarheid in de regio te handhaven.

Gerealiseerd uit het MJP 2006 - 2010:

- Vernieuwing ROM-D: loket voor ondernemers
- Economische visie 'het werkt met water'
- Uitvoeringsprogramma groen-blauw netwerk: samenhang en uitbreiding van een ecologisch netwerk
- Inzet op luchtkwaliteit: verbetering leefkwaliteit
- Aanpak vervoer gevaarlijke stoffen: minder risico in woonwijken
- Financiering A15/A16 van Rijk en provincie
- Diverse woningbouwprojecten: plan Tij, Merwehoofd, Volgerlanden, Dordrecht-West, Sterrenbuurt
- LOC's in Zwijndrecht, Sliedrecht en Papendrecht

Voordelen samenwerking groot

De gemeenteraadsverkiezingen in maart 2010 vormen het startpunt voor het nieuwe beleid. Dan wordt duidelijk op welke manier de Drechtsteden in de periode 2010 tot 2014 de kansen van de regio gaan benutten. De samenwerking van de gemeenten in de Drechtsteden heeft als groot voordeel dat de economische schaal groot is en ondernemers een compleet aanbod van diensten kan worden geboden. De verbreding van kennis, innovatie en groei wordt dan ook op regionaal niveau aangepakt.

Het effect van samenwerking in de regio is ook merkbaar bij de invulling van bedrijventerreinen en bij bereikbaarheid. De ROM-D, de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden, begint met een aanpak van bedrijventerreinen die voordelen oplevert voor de regio als geheel. De kracht van iedere gemeente wordt ingezet om te bepalen welk bedrijf op welke plaats het beste tot zijn recht komt. De diversiteit van de zes gemeenten wordt benut om met elkaar een krachtige economische regio verder uit te bouwen. De gezamenlijke lobby bij het Rijk om de bereikbaarheid te verbeteren leidt tot bijdragen aan projecten van de Drechtsteden waarmee de regio een voorwaarde voor een gunstig vestigingsklimaat kan realiseren.

Jaap de Jong
Bureau Drechtsteden

Nieuw publieksnummer voor vijf Drechtsteden

Bel 14 078 voor informatie, diensten en meldingen

De gemeenten Alblasterdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht en Zwijndrecht zijn voortaan via een nieuw publieksnummer te bereiken: 14 078.

Het nieuwe nummer heeft maar vijf cijfers en is dus makkelijk te onthouden: 14 + het netnummer van de gemeente. 14 078 dus, zonder extra nul of netnummer ervoor, ook voor mobiele bellers.

Waarom 14 078?

Het nieuwe nummer 14 078 sluit aan bij een landelijk project van de overheid om de bereikbaarheid voor burgers te verbeteren. Uiterlijk in 2015 moeten de gemeenten het eerste aanspreekpunt zijn voor alle overheidsdiensten. Een van de eerste, zichtbare stappen in deze richting is de invoering van één informatie-

nummer: 14 + het netnummer van de gemeente. Deze landelijke ontwikkeling heet Antwoord©.

Spraakcomputer

Het nummer 14 078 is het eerste 14+ publieksnummer dat gebruik maakt van een spraakcomputer. Bellers worden gevraagd om de naam van de gemeente in te spreken die zij aan de lijn willen krijgen. Vervolgens zet een computer het telefoontje op basis van spraakherkenning door naar de gewenste gemeente. Als de beller niets insprekt, wordt deze direct doorverbonden met een telefoniste.

Afd. Communicatie
Gemeente Dordrecht

“De bank doet niets meer ....”

Een veel gehoorde klacht die wij de laatste tijd in ondernemersland veel tegenkomen is: “De bank doet niets meer....”

Hiermee doelend op het feit dat de eenvoud waarmee voorheen kredietfaciliteiten werden verkregen niet meer opgaat. De ervaring van Claassen, Moolenbeek & Partners leert dat bankkredieten nog wel degelijk mogelijk zijn, alleen is de kredietverstrekker aanmerkelijk kritischer ten aanzien van de onderbouwing van de financiering. Eddy Korevaar en Martijn Boer zijn partners van het gerenommeerde bedrijfskundig-en banquair adviesbureau Claassen, Moolenbeek & Partners. Het bureau vindt zijn oorsprong in 1983. Partners Boer en Korevaar leggen zich toe op ondernemings- en financieringsplannen en treden op als bedrijfsovernameadviseurs en interim-managers. Recent onderzoek van Claassen, Moolenbeek & Partners toont aan dat ca. 75 % van de ondernemers zonder actueel strategisch meerjarenplan werkt. Uit dit onderzoek blijkt tevens dat ondernemingen zonder plan minder succesvol zijn dan de bedrijven met een strategisch meerjarenplan.

Eddy Korevaar is ervan overtuigd veel voor ondernemers te kunnen betekenen: “Veel ondernemers hebben te weinig greep op de gebeurtenissen in hun bedrijf, kiezen vaak voor ad hoc beslissingen

en/of zijn te weinig strategisch bezig. In het door ons opgestelde ondernemingsplan neemt het bureau alle facetten van een bedrijf mee. Dat wordt in nauw overleg met de directie in een tijdsbestek van ca. vier maanden ontwikkeld. Met de ondernemer wordt een plan voor de middellange en operationele termijn opgesteld waarbij het bewustwordingsproces en de structurele aanpak, rust en meer rendement in de onderneming brengen”.

“Naast het feit dat wij ondernemingen kunnen helpen meer planmatig te werken met behulp van het ondernemingsplan”, vult Martijn Boer aan, kunnen wij een financieringsrijpe kredietaanvraag bij banken aanbieden waaraan door de huidige kredietcrisis een sterke behoefte bestaat. We kunnen echter ook veel betekenen voor ondernemers die goed draaien als het gaat om te klankborden bij uitbreidingen, overnames en andere investeringen. Binnenkort zullen twee studenten van de Erasmus Universiteit Rotterdam een regionaal CM&P onderzoek naar de succesfactoren bij bedrijfsoverdracht presenteren”.

Claassen, Moolenbeek & Partners zijn gevestigd aan de Havendijk 6 in Gorinchem en te bereiken via telefoonnummer 0183-630005. Meer informatie via www.cmenp.nl/gorinchem

Marco Wilke, nieuwe directeur Drechtwerk

Het Algemeen Bestuur van Drechtwerk heeft de heer Marco Wilke per 1 oktober benoemd tot directeur van Drechtwerk. De 47-jarige Wilke was van 1998 tot 2002 directeur van de Sociale Dienst in Dordrecht. Daarna werkte hij onder meer als directeur van de dienst Beleidsontwikkeling in Tilburg. Sinds 2008 is hij als partner bij BMC actief in de consultancy. Vanuit die positie was hij onder meer interim-gemeentesecretaris in Tilburg en informateur bij de coalitievorming in Tilburg en Roosendaal. Wilke is kroonlid van de

Sociaal Economische Raad en lid van de denktank ‘Leven lang leren’. Bij de Sociale Werkvoorziening Drechtsteden werken ruim 2000 medewerkers. Drechtwerk zit midden in een ingrijpend veranderingsproces. Zo krijgt het bedrijf nieuwe huisvesting naast het bestaande gebouwencomplex aan de Kamerlingh Onnesweg. De reorganisatie van het bedrijf en management zijn in volle gang. Verder is het de bedoeling meer mensen buiten Drechtwerk zelf te laten werken.

Wilke ziet het als zijn belangrijkste taak om Drechtwerk verder te laten groeien tot een sterk en gezond bedrijf waar mensen hun mogelijkheden en capaciteiten optimaal kunnen ontwikkelen.

Baanvaardigheidscentrum Short Stay Facility

De Short Stay Facility (SSF) aan de A16 in de Dordtse wijk Wielwijk verzorgt al jaren tijdelijke huisvesting voor instellingen en bedrijven. De bijna 200 appartementen worden gehuurd door instellingen en bedrijven uit de regio Drechtsteden die hun tijdelijke werknemers een thuis bieden. De benedenverdieping heeft diverse faciliteiten, zoals een receptie, administratie, supermarkt, eetcafé, wasserij en schoonmaak. Deze worden gebruikt door de bewoners van de SSF en bedrijven uit de omgeving. Daarnaast zijn er diverse zalen te huur. De grote zaal, die onlangs is vernieuwd, heeft een capaciteit van 200 bezoekers.

Op alle afdelingen binnen de SSF zijn stageplaatsen voor mensen die, door uiteenlopende oorzaken, een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Hierdoor kunnen ze niet direct bij een werkgever aan de slag. De Sociale Dienst Drechtsteden, het Werkgeversservicepunt, Da Vinci College, Drechtwerk, USG, Grote Rivieren, Servicepunt Arbeid en

Gemiva maken al gebruik van deze stageplaatsen voor het ontwikkelen van hun medewerkers of werkzoekenden. Het afgelopen jaar is dit uitgegroeid tot een Baanvaardigheidcentrum. Dit houdt in dat cliënten een ontwikkelingstraject ingaan, dat aan het einde van een overeengekomen periode meetbare ontwikkelingsresultaten laat zien, bijvoorbeeld door behaalde certificaten.

Voor de contactpersonen van de WD is er op 21 januari 2010 de mogelijkheid gebruik te maken van een gratis lunch samen met collega werkgevers om eens nader kennis te maken met de Short Stay Facility. Mocht u geïnteresseerd zijn, mailt u dit even door aan info@ssfdordrecht.nl met vermelding van WD-lunch. Wij nemen voor nadere details contact met u op.

Met de Rotterdam Running Ambassadors naar Kaapstad

Van 25 september tot 3 oktober 2009 verbleven de Rotterdam Running Ambassadors in Kaapstad en omgeving in Zuid-Afrika. Op zondagochtend 27 september stonden 30 RRA'ers aan de startlijn van de NedBank Cape Town Marathon. De complete delegatie bestond uit 45 personen die naast sportief ook zakelijk groot Rotterdam en de havens vertegenwoordigden. Meer over de RRA en de doelstellingen op www.rotterdamrunningambassadors.nl

Het zakelijk programma bestond uit een seminar, aangeboden door de City of Cape Town op vrijdag 25 september. Sprekers waren afkomstig van de City of Cape Town, de Economic Development & Tourism Department, de World Cup 2010 organisation, het Nederlands Consulaat en de South African Chamber of Commerce (SANEC). Na de lunch met de burgemeester werd het nieuwe Greenpoint Stadion bezocht.

John van Belle, eigenaar van de Agro Delta Groep in Zwijndrecht, was ook deze keer weer van de partij. Vanaf 2004 heeft hij al een aantal marathons op zijn naam gezet. Cape Town zou de 8e worden. Hiervoor had John met de RRA al marathons gelopen in Rotterdam, Chicago, Rome, Shanghai, en Keulen. Zijn vrouw Inge gaat al jaren mee als supersupporter. Meer dan 2 marathons per jaar wordt niet verantwoord geacht, maar John telt anders. In december 2008 Las Vegas, in april 2009 Rotterdam met een p.r. van 4 uur en 11 minuten en dan in september 2009 Cape Town. Een zware marathon, maar toch erg leuk. Overal het zicht op de Tafelberg, enthousiaste toeschouwers en redelijk weer. Start om 07.30 uur, het blijft vroeg, eindtijd 4 uur en 9 minuten.

De reis naar Zuid-Afrika was zeer boeiend. Het is fascinerend om te ervaren hoe de mensen positief tegen het leven aankijken. Men is helemaal vol van het WK voetbal volgend jaar.

Wij kunnen het iedereen aanraden, ga er een keer kijken. Volgende marathon: Rotterdam 2010, de 30e versie. Voor John de 5e keer. Deze keer nog harder trainen voor een betere tijd. Maar ook lekkerhet hoofd leeg lopen tijdens een rondje van 30 kilometer, het eiland van Dordt rond.

John van Belle
Agro Delta Groep

VCU certificering Olympia Uitzendbureau Dordrecht & Zwijndrecht een feit!

Lloyd's Register heeft onlangs de initiële VCU audit gehouden op de vestiging van Olympia Uitzendbureau Dordrecht & Zwijndrecht.

Een VCU-certificaat is bedoeld voor uitzendorganisaties die personeel leveren aan (VCA) bedrijven die werkzaamheden uitvoeren met verhoogd risico of werkzaam zijn in een risicovolle omgeving.

Olympia Uitzendbureau Dordrecht & Zwijndrecht is de 7e Olympia Uitzendbureau vestiging met VCU certificaat, dat op een gestructureerde

wijze vorm geeft aan hun veiligheids- en gezondheidsbeleid van medewerkers en uitzendkrachten.

Naast VCU-certificering is Olympia Uitzendbureau Dordrecht & Zwijndrecht ook in het bezit van ISO-certificering.

Mellanie & Mark Snoeren
Olympia Uitzendbureau Dordrecht & Zwijndrecht

Nieuwe leden

NestrX, uitzendbureau voor actieve 50- en 65-plussers!

Graag willen wij ons aan u voorstellen. Wij zijn Claudine en Remco Valkman en hebben een uitzendbureau dat zich richt op het uitzenden en bemiddelen van moderne 50- en 65-plussers, die werken volgens

het aloude 'arbeidsethos'; accuraat, loyaal en betrouwbaar. Vanuit ons appartement begonnen is NestrX de afgelopen jaren uitgegroeid tot een professionele gecertificeerde organisatie met eigen personeel, huisvesting en een ruim aantal actieve Nestor-eXperts, die momenteel op fulltime of parttime basis werkzaam zijn voor allerhande bedrijven in de Drechtsteden.

U kunt bij ons terecht voor de beste medewerkers uit elke beroepsgroep: van interim-manager tot koffiedame en van klusjesman tot accountant. Het is onze vaste overtuiging dat senioriteit op de arbeidsmarkt een positieve invloed heeft op de huidige en toekomstige generaties werkenden. Wij bouwen op ervaring. U ook?

NestrX uitzendbureau
Remco Valkman
Singel 315, 3311 HE Dordrecht
078-631 14 30
www.nestrx.nl

FILCOM bv

Filcom bv, met twee moderne productie vestigingen in Nederland (Papendrecht en Wessum), is één van de grootste producenten van gec calibreerd zand in Europa. Op basis van streng geselecteerde grondstoffen wordt na een was-, droog- en zeefproces een grote verscheidenheid aan nauwkeurig begrensde zandfracties verkregen. Deze zandfracties worden geleverd voor een grote verscheidenheid aan producten en processen voor dagelijks gebruik.

Toepassingen

Filterzand voor waterbehandeling, zoals voor: • waterwinning (omstortingsgrind in grondwaterputten) • drinkwater bereiding • afvalwaterzuivering • industriële waterzuivering • zwembadwaterzuivering • milieukundig grondwateronderzoek

Gecalibreerd zand voor: • remsystemen van trams en treinen • betonreparatie mortels • vloersystemen • tegellijm • coatingsystemen e.d.

Instrooizand voor: • kunstgras voor sportvelden en landscaping • golfbanen • diverse andere toepassingen

Wereldwijde levering

De producten van Filcom vinden hun weg naar afnemers in meer dan 60 landen. Door de strategische ligging van beide vestigingen biedt Filcom uitstekende logistieke mogelijkheden voor transport in diverse modaliteiten. Dit geldt voor zowel wegtransport als vervoer overzee rechtstreeks dan wel via de zeehavens van Rotterdam en Antwerpen. Met jarenlange ervaring, ruime vakkennis, uitgebreide service en uitstekende kwaliteitsproducten speelt Filcom voortdurend in op wisselende eisen in de diverse toepassingen. Voor meer informatie zie de contactgegevens hiernaast:

Guus Salm
Managing Director
P.O. Box 9 • 3350 AA Papendrecht • The Netherlands
www.filcom.nl • info@filcom.nl
T +31 (0)78 615 8122 • F +31 (0)78 6449720

Accenda

Accenda is opgericht door twee broers (Martin & John) die beiden op hun eigen gebied excelleren door de praktische ervaring en opgedane kennis in de maakindustrie. Op economisch vlak liggen deze sporen tot ver over de grens waar bedrijven met onze hulp zijn opgezet.

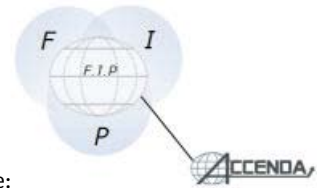
Het technische deel wordt gedekt door de mechatronica kennis en inzichten welke als docent en onderzoeksbegeleider op de universiteit zijn verkregen. Wekelijks wordt dit nog steeds uitgedragen als gast-docent op de TU in Delft.

Door deze unieke combinatie is Accenda in staat de vraagstukken in de maakindustrie integraal te vertalen tot antwoorden. Accenda is een bruggenbouwer tussen praktische vraagstukken van de ondernemer en theoretische insteek bij de kenniscentra.

Accenda specialisme richt zich op:

Organisatie structuren
Mechatronica
Robotica
Innovatie
Operational excellence

Accenda's integrale **F.I.P.**-methode:

- Financiële en administratieve beheersbaarheid
- Innovatieve, technische en praktische aanpak
- Proces optimalisatie gericht op efficiency en optimalisatie

Kortom, Accenda stelt iedere ondernemer in de maakindustrie in staat om versneld een efficiëntie- en kwaliteitsslag te maken.

Accenda
www.accenda.nl
info@accenda.nl

Drukkerij RAD

Wilt u kennis maken met onze mogelijkheden?

www.drukkerij-rad.nl of
bel 078 - 621 38 82

Tot ziens,
Johan den Houter

- Meedenken
- Creatie
- Doen
- Uitvoeren
- Realiseren
- Ontzorgen

Reewegpad 22
3319 CJ Dordrecht

Samen werken, samen kennis maken met De Giessen

Jan Mudde: "In alle activiteiten vormen de relatie, inlevingsvermogen in uw bedrijven een persoonlijke ondersteuning de belangrijkste ingrediënten."

In gesprek met Jan Mudde, commercieel verantwoordelijk voor De Giessen, ontdekken we wie ons nieuwe lid De Giessen is. Jan Mudde: "kort samengevat richten wij ons op klanten en hun bedrijfsvoering. Vol passie mag ik wel zeggen! We doen dit al 26 jaar door op maat ICT, bedrijfssoftware en kantoorbenodigdheden in te zetten. We hebben door de jaren heen met veel bedrijven uit het Rivierland, Drechtsteden en zeker ook verderop in het land een mooie relatie opgebouwd. Daar krijgen we dagelijks veel energie van!"

"De Giessen is vooral een mensenbedrijf. De 75 collega's die bij De Giessen werken zijn stuk voor stuk specialist op hun gebied. Zij vormen de succesfactor! We zijn gevestigd in Hardinxveld-Giessendam. Van daaruit werken we als betrokken partner voor onze relaties. We doen er alles aan om het hun gemakkelijk te maken. Soms gaat het zover dat een ondernemer of organisatie helemaal geen omkijken meer heeft naar de werking van de automatisering, het inzetten van de juiste bedrijfssoftware en de voorraad kantoorartikelen. Eén aanspreekpunt wordt door het MKB als waardevol en gemakkelijk ervaren."

"De Giessen onderscheidt zich ook met haar eigen online systeem waarop ondernemers zich aan kunnen sluiten. Sinds 2005 is het bedrijf namelijk actief met ASPect® www.altijdsoftwareparaat.nl. De laatste jaren neemt de dienstverlening rondom Telefontie een vaart, zeker door de integratie met de ICT. In alle activiteiten vormen de relatie, inlevingsvermogen in uw bedrijf en een persoonlijke ondersteuning de belangrijkste ingrediënten."

Wilt u samenwerken met een betrokken partner? Maak kennis met ons! Ons motto: "duidelijke taal"

De Giessen Automatisering / De Giessen Kantoor
Handelsstraat 4, 3371 XC Hardinxveld-Giessendam
Tel. 0184-67 54 00
www.giessen.nl
info@giessen.nl

NIEUW INITIATIEF! Wij hebben een aantal handige tools om slimmer te werken met uw Microsoft Office software. Ook hebben we toepassingen ontwikkeld op basis van Microsoft SharePoint, zogenaamde "portalen". Kijk voor een indruk eens op www.smartworkingtools.com en laat u verrassen!

**Barbara en Wieske wensen u
fijne feestdagen en een gezond
en ondernemend 2010!**

Het secretariaat is gesloten van 21 december t/m 3 januari

Activiteitenoverzicht:

Maandag 11 januari	Nieuwjaarsreceptie van 17.00 tot 19.00 uur bij DEN BESTEN Kerstpakketten en Relatiegeschenken aan de Kubus 50 in Sliedrecht
Woensdag 10 februari	15.30 uur Symposium Regionale Bedrijventerreinen Nieuw Reijerwaard en Westelijke Dordtse Oevers in Cascade
Woensdag 10 februari	20.00 uur Dordts Politiek Debat
Donderdag 8 april	Culturele avond Kunstmin, Groot Niet Te Vermijden
Donderdag 4 november	Industriedag

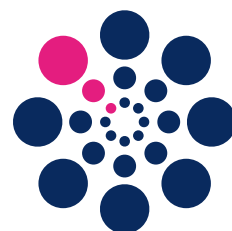
Colofon

Werkgevers Drechtsteden

Noordendijk 268
Postbus 931, 3300 AX Dordrecht
T: (078) 639 00 33
F: (078) 639 03 34
E: Info@werkgeversdrechtsteden.nl
www.werkgeversdrechtsteden.nl

Lay-out: COOKS Incorporated Marketing & Communication
Druk: Drukkerij Dekkers

Kopij voor de volgende
nieuwsbrief van februari
ontvangen wij graag
voor week 2

WERKGEVERS
Drechtsteden